

Avtalsgranskning av de ideella föreningarnas adoptionsavtal gällande hund

Marika Lindblom

Luleå tekniska universitet

C-uppsats

Rättsvetenskap

Institutionen för Industriell ekonomi och samhällsvetenskap
Avdelningen för Samhällsvetenskap

Abstract

This thesis deals with how different dog-rescue organizations choose to handle the elegant task with the written contract when a dog is adopted through the organization. There are several quite important reasons because a written contract should be established and signed by both parties involved in the adoption process. When a dog is adopted the new care giver is supposed to care for the dog in the same manner as it would be her own, for the remainder of the dog's life. The purpose of this thesis is to evaluate what kind of written contracts are stipulated in these specific cases.

Sammanfattning

Att adoptera en hund från en förening som omplacerar hundar, handlar om att man tar sig an en hund och vårda den som sin egna i resten av hundens liv. Avtalen som tillämpas vid omplacering av hundar, anses av föreningarna vara en så vedertagen avtalsform att en närmare beskrivning av den juridiska ställningen inte uttryckligen beaktas. Syftet med uppsatsen var att försöka fastställa vilken avtalstyp som kan aktualiseras och som kan fungera normbildande. För att kunna fastställa avtalstypen har jag dels behövt se till rättskällorna lag, praxis och doktrin, men även till näraliggande avtalsområden och skatterättsliga aspekter. Efter att granskat och analyserat all relevant källlitteratur, har jag kunnat konstatera att det är svårt att fastställa en avtalstyp som kan tillämpas på alla adoptionsavtal. Det jag däremot kom fram till är att adoptionsavtalen i stort är att betrakta som avtalstypen köpeavtal.

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	1
1.2 SYFTE	2
1.3 AVGRÄNSNING	2
1.4 METOD	2
1.5 DISPOSITION	4
2 TEORI.....	5
2.1 NÄRINGSVERKSAMHET INOM IDEELL FÖRENING	5
2.2 FÖRMÖGENHETSRÄTTSLIGA AVTALSTYPER	8
2.2.1 Överlåtelseavtal	8
2.2.2 Nyttjandeavtal	9
2.2.2 Samäganderättsavtal	10
2.3 FÖRMÖGENHETSRÄTTSLIGA PROBLEM	11
2.3.1 Rättshandlingens ogiltighet.....	11
2.3.1.1 Avtalsvillkor som strider mot tvingande lagstiftning	13
2.3.1.2 Att finna lösningar från annat håll	13
2.3.1.3 Tillämpandet av AvtL 36§	14
2.3.1.4 Tillämpandet av AvtL 33§	14
2.3.2 Fel i varan	15
2.4 NÄRALIGGANDE AVTALSOMRÅDEN	16
2.5 TOLKNINGSMETODER OCH TOLKNINGSPRINCIPER	18
2.5.1 Subjektiv tolkningsmetod	19
2.5.2 Objektiv tolkningsprincip	19

3 ADOPTIONSAVTALEN	20
3.1 ADOPTIONSAVTALENS AVTALSTYP.....	20
3.1.1 Återtaganderätten	22
3.1.2 Omplaceringsförbudet.....	22
3.1.3 Ansvar vid dolda fel.....	23
3.1.4 Slutkommentar.....	23
4 ANALYS	24
4.1 INLEDANDE DISKUSSION	24
4.2 AVTALSVILLKOREN	25
4.3 FASTSTÄLLANDE AV AVTALSTYPEN GENOM LAGTOLKNING	26
4.4 SLUTSATS.....	30
5 KÄLLFÖRTECKNING.....	31
5.1 DOKTRIN	31
5.2 LAGTEXT	31
5.3 PRAXIS.....	31
5.4 ÖVRIGT.....	32
5.4.1 Skatteverket	32
5.4.2 Jordbruksverket.....	32
5.4.3 Svenska kennelklubben	32
5.4.4 Djurrättsorganisationernas hemsidor	32

1 Inledning

Att adoptera en hund från en djurhjälsorganisation är en trend som växt de senaste åren. Detta återspeglas i att det finns många organisationer i Sverige som arbetar med att omplacera hundar. I denna uppsats har 16 föreningar granskats. Uttrycket adoption är synonymt med ta sig an, införliva och göra till sin egen.¹

Idag finns flera olika organisationer som arbetar med att ta emot hundar som far illa, för att sedan omplacera dem till ett nytt hem. Det förekommer både organisationer som importerar hundar från andra länder och organisationer som omplacerar svenska hundar. Trots dessa organisationers omfattande omplaceringsverksamhet, saknas praxis inom området. Avsaknaden av praxis hänför sig till att detta är en trend som växt starkare det senaste årtiondet och som ännu inte har prövats av någon domstol. Ur juridisk synpunkt uppgår inte heller priset till en nivå som motiverar fullgod anledning, för att genom process driva ett ärende vidare om tvist mellan parterna uppstår.

Hur en omplacering går till, skiljer sig mellan organisationerna. Det mest vedertagna tillvägagångssättet är att en person ser en bild på en förenings hemsida där hunden presenteras som aktuell för omplacering.² Många hundar som importeras har ofta farit illa och organisationen som förmedlar dessa hundar har därför en vilja att behålla kontrollen över hunden för att kunna agera vid antydning på att hunden far illa. Hur ett adoptionsavtal är utformat, skiljer sig däremot mellan de organisationer som finns. I många fall är det svårt att fastställa vilken avtalstyp ett adoptionsavtal har. Detta på grund av att adoptionsavtalen avser en speciell avtalstyp som framkommer indirekt genom uttrycket adoptionsavtal. Ur juridisk aspekt finns ett intresse att fastställa vilken roll den så kallade adoptören intar när denne mottar en hund att vårda den som sin egen i 10-15 år framöver. Likaså är det av intresse att få fram vad föreningen kan ställa för krav mot denna person. Vilka krav som får en juridiskt bindande karaktär hänför sig till avtalstypen. Vid köp kan det vara juridiskt svårt att skriva in olika åtaganden som köparen förbinder sig att följa. Medan ett samägandebrev accepterar fler inskränkningar i nyttjanderätten eftersom äganderätten inte helt övergår.

¹ Bonniers synonym ordbok, adoption, adoptera

² Se källförteckningen med adresser till föreningarnas hemsidor

1.2 Syfte

Trots alla de restriktioner som finns vid import av hundar,³ importeras och omplaceras ett stort antal hundar till nya svenska hem, varje år. Majoriteten av de personer som tar emot en omplacering från utlandet, gör det med motiveringen att de gör en god gärning. Att adoptera en hund handlar sålunda för många om att rädda en avlivningshotad hund. Tyvärr innebär denna välvilja att många inte reflekterar över vilka rättigheter och skyldigheter som följer i det avtal som signeras. Avsikten med denna uppsats är därför att fastställa vad dessa adoptionsavtal innebär, ur en juridisk aspekt, för dem som mottar en hund. För att fastställa avtalens innebörd, kommer uppsatsen att omfattas av två syften.

För det första behöver adoptionsavtalens juridiska karaktär fastställa vilken avtalstyp som är vanligast förekommande och som därmed är att anses utgöra en normgivande avtalstyp.

För det andra behöver en fördjupning göras i de vanligast förekommande avtalsvillkoren. Avsikten med granskningen av avtalsvillkoren är att se till dess juridiskt bindande karaktär inom olika avtalstyper.

1.3 Avgränsning

De flesta hundar som omplaceras, importeras först till Sverige från andra länder såsom Irland, Spanien, Polen, Rumänien etc. Att ta hänsyn till alla dessa länders lagstiftning skulle innebära för mycket fokus vid jämförandet av de skilda lagstiftningar som finns. Uppsatsens syfte är inte att granska djurskyddet i olika länder, utan det är att se till de svenska rättsregler som tillämpas vid avtalstolkning. Avgränsningen är sålunda att se till de ideella föreningarnas adoptionsavtal, utifrån aspekten svensk lagstiftning.

1.4 Metod

För att fastställa avtalstypen har hänvisning sökts i lagtext samt praxis och doktrin från näraliggande avtalsområden. Tillvägagångssättet för att få fram information om adoptionsverksamheten har genomförts genom att sökord såsom *adoptionsavtal*, *adoption+hund*, skrivits på sökmotorn google. De flesta adoptionsavtal gick att utläsa direkt från respektive förenings hemsida, andra erhöles via mail. När informationen samlats in, lades avtalen samman och jämfördes med varandra. Avsikten med att jämföra adoptionsavtalen med varandra var att se återkommande mönster i avtalstyp och avtalsvillkor. Dessa återkommande

³ Om införsel av hundar från andra länder, Jordbruksverkets restriktioner

mönster representerade sedan ett normgivande mönster, ett mönster som kan betraktas utmärkande för ett adoptionsavtal.

I denna uppsats granskades 16 föreningar som huvudsakligen ägnar sig åt att omplacera hundar. I något fall föreningar som ägnar sig åt att omplacera flera typer av djur, men som gör det genom att tillämpa adoptionsavtal. De föreningar som enligt min mening bidrog med en avsevärd del, har bifogats som bilagor.

De 16 föreningar som granskats är:⁴

- NeverNeverLand
- Hundar utan hem
- Hundrondellen
- Rädda djuren
- Djurhemmet Tigerharen
- Hittehund
- Hundhjälpen
- Chanshund
- Cyprusdogs
- ADA animales
- Julie Rescue
- SOS animals
- Pets
- Hundfrämjandet
- Hundstallet
- Hundis

Utifrån ovanstående föreningar har de avtalsvillkor, som återkommer hos flera föreningar, plockats ut, villkor som är att betrakta som normgivande för adoptionsavtalen. Avsikten med att granska de avtalsvillkor som återkommer i flera adoptionsavtal, var att få fram avtalstypens rättsgiltighet när avtalstypen blivit fastställd. De avtalsvillkor som ansågs vara normgivande är följande tre avtalsvillkor:

- Rätten för föreningen att återta hunden om de anser att den far illa eller om någon punkts i adoptionsavtalet bryts.
- Förbudet mot att omplacera eller avliva hunden utan föreningens medgivande.
- Reservationerna mot ansvaret vid dolda fel.

⁴ Se källförteckningen i slutet för adresser till vardera förenings hemsida

1.5 Disposition

Uppsatsen är indelad på tre kapitel som vart och ett inleds med en utförligare dispositionsbeskrivning över kapitlet. Det första kapitlet består av en teoretisk genomgång av information som för uppsatsen framåt mot att besvara syftet. Det teoretiska kapitlet övergår sedan i ett kapitel som reflekterar över adoptionsavtalen utifrån vad som behandlats i teoridelen. Det sista kapitlet omfattar en personligt reflekterande analys, där det som framkommit i uppsatsen diskuteras och analyseras.

2 Teori

I detta kapitel kommer de litterära källor som har en betydande roll i uppsatsens problemformulering att behandlas. Inledningsvis, kommer en kort presentation kring ideella föreningar att ske. Vad en ideell förening är samt vilken dess innebörd är i den aktuella problemställningen. Följt av detta, behandlas de förmögenhetsrättsliga avtalstyperna överlåtelseavtal, nyttjandeavtal och samäganderättsavtal samt olika förmögenhetsrättsliga problem.

Med förmögenhetsrättsliga problem avses olika problem som innebär att ett avtal inte kan göras gällande enligt dess ordalydelse. Avtalslagen (AvtL) omfattar tolkning av avtal. Den svenska avtalslagen saknar dock konkreta bestämmelser om vad som gäller vid avtalsbrott. Istället tillämpas avtalsrättsliga principer. Dessa avtalsrättsliga principer saknar i sin tur ofta tydliga rättsregler som ger vägledning av hur de skall tillämpas i det enskilda avtalsförhållandet mellan två eller fler parter. Med avseende på avtalslagens begränsade tillämpningsområde, behöver ytterligare bestämmelser inhämtas från andra rättskällor. Andra rättskällor som behandlas i teoriavsnittet är relevanta rättsfall och näraliggande avtalsområden där analogier kan inhämtas ifrån.

Den sista aspekten detta kapitel tar upp, är olika tolkningsmetoder – och principer. Syftet med att se till olika tolkningsmetoder – och principer är att ge adoptionsavtalen en mer enhetlig innebörd. Genom att fastställa en lagtolkningsmetod som går att tillämpa på alla adoptionsavtal, förväntas rättssäkerheten öka gentemot den som mottar en hund.

2.1 Näringsverksamhet inom ideell förening

Gemensamt för alla de granskade föreningarna, är att alla innehar föreningsformen ideell förening. En ideell förening är en organisationsform, vars syfte är att samla en viss grupp av människor som delar föreningens intressen och mål.⁵

⁵ Ideella föreningar, Lundén B & Lindblad J, s 9

Det finns vidare en mängd olika föreningsformer som går under beteckningen ideell förening. Ren ideell förening anses de föreningar vara, som varken bedriver ekonomisk verksamhet eller strävar efter vinst till medlemmarna. Om föreningen däremot bedriver ekonomisk verksamhet, benämns föreningsformen som ideell med ekonomisk verksamhet. Om föreningen däremot inte bedriver ekonomisk verksamhet, men har ett vinstsyfte, kallas föreningsformen för ideell med vinstsyfte. Dessa föreningsformer kan vid en första anblick te sig irrelevant i sammanhanget. De är dock viktiga eftersom endast ideella föreningar med ekonomisk verksamhet anses bedriva näringsverksamhet och sålunda klassas som näringsidkare.⁶

De föreningar som bedriver näringsverksamhet, omfattas av ett större ansvarsområde gentemot enskilda personer när föreningen handlar inom sin yrkesmässiga näringsverksamhet. Detta återspeglas bland annat vid skälighetsbedömningen av avtalsvillor som utformats av föreningen.⁷ Av nämnd anledning är det viktigt att fastställa vilken föreningsform dessa föreningar bedriver. Vid köp är det viktigt att fastställa föreningarnas juridiska roll eftersom det finns två lagar som tillämpas vid köp. Föreningar som bedriver näringsverksamhet omfattas av konsumentköplagen (KKL).⁸ Medan föreningar som inte klassas som näringsverksamhet, omfattas av köplagen (KöpL).⁹

Vid avtalsformen samäganderätt, tillämpas lagen om samäganderätt (SamägL)¹⁰ i samma utsträckning om föreningarna ses som näringsidkare eller inte. Vid en tvist kan däremot tolkningen av avtalsvillkoren tolkas till den enskilde personens fördel om föreningen innehar rollen som näringsidkare. Anledningen är att det finns en vilja att skydda den svagare parten i ett avtalsförhållande där näringsidkaren tagit fördel av sin ställning.¹¹

Att avgöra om en förening bedriver ekonomisk verksamhet är dock inte helt lätt att fastställa. Ett sätt att se ifall en förening anses vara ideell med ekonomisk verksamhet, är att se till marknadsföringslagstiftningen och utifrån den avgöra om den aktuella föreningen stämmer överens med bestämmelserna i lagstiftningen. Marknadsföringslagen tillämpas när en näringsidkare marknadsför en produkt inom den egna näringsverksamheten.¹² Definitionen av marknadsföring är att en näringsidkare inom sin roll som näringsverksamhet förmedlar information om sina produkter. Ett vanligt sätt att göra detta, är att göra reklam för

⁶ KKL 1§ 5st

⁷ AvtL 36§ 1st

⁸ KKL 1§ 1st

⁹ KöpL 1§ 1st

¹⁰ Lag (1904:48 s1) om samäganderätt

¹¹ AvtL 36§ 1st

¹² MFL 2§ 1st

de produkter som finns. För att detta skall klassas som marknadsföring, krävs även att syftet med reklamen skall vara att främja omsättningen i näringsverksamheten.¹³

En annan väg att gå, för att få fram om en ideell förening, bedriver ekonomisk verksamhet, är att se till den skatterättsliga och bokföringsmässiga bedömningen av vad som anses gå under näringsverksamhet.¹⁴ Den skatterättsliga bedömningen av vad som anses gå under näringsverksamhet kan delas upp i två delar, en där föreningen är skatteskyldig och en där skattefrihet föreligger. I lagen om inkomstskatt (IL) avseende juridiska personer,¹⁵ står det stadgat att obegränsad skatteskyldighet föreligger för juridiska personer vars registrering eller säte är att anses som svensk juridisk person.¹⁶ Bestämmelserna för när en ideell förening är skattebefriad, regleras i IL 7:7-13. Någon djupare redogörelse om när en förening är skattebefriad hör inte hemma inom detta arbetes avgränsningsområde och kommer inte att beröras närmare. Avsikten med frågan är endast att fastställa om en ideell förening som bedriver omplaceringsverksamhet för hundar, är att se som näringsverksamhet. Förenklat anses en näringsverksamhet föreligga när en förening bedriver ett självständigt och varaktigt arbete omfattande vinstsyfte. Med vinstsyfte omfattas även föreningar som endast strävar efter att täcka sina omkostnader.¹⁷

Ett rättsfall som har stora likheter med den näringsverksamhet som bedrivs av de föreningar som omplacerar hundar är rättsfallet om Djurets samarittjänst. Rättsfallet omfattade frågan om Djurens samarittjänst ansågs bedriva sådan näringsverksamhet att skatteskyldighet förelåg. Kammarrätten i Göteborg ansåg att Djurens samarittjänst sysslade med försäljningsverksamhet då de sålde skänkta föremål för att få in kapital till föreningen.¹⁸

Djurens samarittjänst är en ideell förening vars huvudsysselsättning är att omhänderta övergivna djur, främst katter. I likhet med de föreningar som omplacerar hundar, arbetar Djurens samarittjänst med att ge övergivna djur nödvändig veterinärvård och omvårdnad, för att sedan omplacera ut katterna till nya hem. Att bedriva omplaceringsverksamhet, kräver ett visst mått av kapital för att kunna bedrivas. Djurens samarittjänst inbringade kapital genom att sälja sådant som personer skänkt till föreningen för att stödja verksamhetens syfte. Försäljningen bedrevs genom att medlemmar ideellt, utan att avlönas, arbetade i den butik som ägdes av föreningen. Kammarrättens bedömning var att den försäljningsverksamhet Djurens samarittjänst bedrev, inte skiljde sig från annan second-

¹³ Ideella föreningar, Lundén B & Lindblad J, s 11

¹⁴ Ideella föreningar, Lundén B & Lindblad J, s 11

¹⁵ IL 6:1 st1

¹⁶ IL 6:3

¹⁷ Ideella föreningar, Lundén B & Lindblad J, s 221

¹⁸ Mål nr 2570-1990

hand försäljning. Kamrarrättens beslut var att föreningen förpliktades beskatta för den inkomst som försäljningsverksamheten inbringade.¹⁹

2.2 Förmögenhetsrättsliga avtalstyper

I avsnittet förmögenhetsrättsliga avtalstyper kommer de avtalstyper behandlas som kan tänkas aktualiseras på det aktuella problemområdet. Utifrån de rekvisit som måste föreligga för att en viss avtalstyp skall anses föreligga, kommer hänsyn även tas till om ett avtal kan betraktas vara förtäckt. Innebörden av ett förtäckt avtal är ett avtal som till synes avser en annan avtalsform än vad den ger uttryck för att vara. Det kan handla om ett samäganderättsavtal, men vars utformning på avtalet, mer är att se som ett förtäckt köp.

De avtalstyper som kommer granskas närmare är överlåtelseavtal omfattande köp, byte och gåva, nyttjandeavtal omfattande hyra av lös sak samt bestämmelserna kring samäganderätt.

2.2.1 Överlåtelseavtal

Överlåtelseavtal är ett så kallat konsensualavtal. Med konsensualavtal avses en avtalsform som blir giltig genom parternas vilja. Detta innebär att ett avtal blir juridiskt bindande oavsett form. Fokus ligger inte vid om avtalet är muntligt eller skriftligt, utan vid den vilja som föreligger mellan avtalsparterna.²⁰ Överlåtelseavtal innefattar avtalsformerna köp, byte och gåva. Ett köp föreligger om köparen mottar en sak, mot att vederlag utgår till säljaren²¹. Om däremot en person mottar en lös sak genom att, som betalning, ge en lös sak tillbaka, betraktas avtalsformen som ett byte. Gåva föreligger där en person erhåller en lös sak, utan att något ges i utbyte till gåvogivaren.²²

Konsumentköplagen (KKL)²³ blir tillämplig i avtalsförhållanden som omfattar köp från en näringsidkare till en konsument av lösa saker som innefattas i näringsidkarens yrkesmässiga verksamhet.²⁴ Lösöre är ett begrepp som åsyftar ting, det vill säga sådant man kan ta på. Konsumentköplagen omfattar dock inte olika rättigheter.²⁵ Djur anses enligt svensk lag, vara en lös sak och omfattas följaktligen av KKL. Det görs sålunda ingen skillnad på när ett djur blir skadat, eller en frys går sönder. Reklamationsbestämmelserna etc. är lika i båda

¹⁹ ibid

²⁰ Civilrätt, Agell och Malmström, s 92

²¹ KKL 1§ 1st

²² Civilrätt, Brinck mfl, s 59

²³ KKL (1990:932)

²⁴ KKL 1§ 1st

²⁵ Kontraktstyper, Ramberg C, s 27

fallen.²⁶ Ett köpeavtal karaktäriseras vidare av att köparen mot vederlag erhåller en sak med syfte att förbruka det på något sätt.²⁷

Utöver en omedelbar överlåtelse av saken, kan ett köpeavtal innefatta olika förpliktelser. Det kan handla om olika köpevillor eller åtaganden som köparen förbinder sig att utgöra som omfattar köpeföremålet.²⁸ Skäliga överenskommelser är sådana villkor som skrivs in i köpeavtalet med anledning av djurets välmående. Överenskommelser som ser till djurets välmående kan vara att inte använda en hund i avel som av olika anledningar inte anses vara lämpligt avelsmaterial. Eller att inte tävla en hund som, på grund av skada eller annan åkomma, ej anses hålla för den aktivitetsnivå som många tävlingsinriktningar kräver.²⁹

Särskilda överenskommelser kan dock inte innebära att säljaren kan avtala om återtaganderätt vid avtalsbrott eller liknande. Ett sådant avtalsvillkor anses vara en inskränkning i äganderätten. För att en köpare skall kunna känna sig trygg i att få behålla det denne köpt, krävs att avtalsvillkor som inskränker på den rättigheten, blir ogiltiga i juridisk mening. Denna trygghet anses vara en grundförutsättning för att marknadsekonomin skall kunna fungera.³⁰ Undantag föreligger dock om en hund kommit i köparens besittning, men innan full betalning har erlagts, det vill säga innan ett ägarbyte trätt i kraft. I sådana situationer kan säljaren återta varan om säljaren förbehållit sig rätten till det. Denna rätt att ta tillbaka en såld sak, försvinner således samtidigt som full betalning har erlagts.³¹

2.2.2 Nyttjandeavtal

Hyra av lös sak är ett så kallat realavtal. Med realavtal avses en avtalsform som blir giltig först efter att tradition av den hyrda saken har skett till den som avser hyra saken.³² Lagstöd saknas dock i stort, istället krävs att analogier görs från köplagen. Fel som fanns i varan vid överlämnandet, hänför sig till samma regler som gäller vid köp av lös egendom. Skillnaden mellan hyra och lån av lös sak, är att ersättning utgår till uthyraren vid hyra, medan det vid lån ej utgår någon ersättning.³³

Den som hyr en lös sak, ansvarar för att den återlämnas i samma skick som den befann sig i vid avtalsingåendet. Om sakens skick försämrats under uthyrningsperioden, skall den som

²⁶ SKK:s avtal, s 4

²⁷ Op cit, s 23

²⁸ Avtalsrätt I, Adlercreutz A, s 27

²⁹ ARN 2004-5665

³⁰ Regler eller juridik?, Töllberg D, s 90

³¹ KKL 40§ 3st

³² Civilrätt, Agell & Malmström, s 93

³³ Civilrätt, Brinck mfl, s 59

hyr saken, återställa det till samma skick. Undantag föreligger dock om försämringen beror på en omständighet som inte går att härleda till vanvård. I sådana fall har den som hyr saken, bevisbördan att kunna påvisa att försämringen inte berott på vanvård från dennes sida. Vidare åligger det den som hyr saken att följa det som avtalats mellan parterna. Detta innebär att den som hyr saken förbinder sig till att inte nyttja saken till något annat, än vad som avtalats om.³⁴

2.2.2 Samäganderättsavtal

Samäganderätten regleras i lagen om samäganderätt (SamägL)³⁵. Lagen är till stor del dispositiv.³⁶ Samägare anses två eller fler personer vara som äger samma lösa sak.³⁷ I avtal där det inte står hur stor del parterna äger, reglerar SamägL ett sådant förhållande genom att fördela ägandeskapet lika mellan parterna.³⁸ Ett delat samägandeskap innebär sålunda samma rättigheter och skyldigheter för båda parter när inget annat har avtalats mellan dem.³⁹

Lagens huvudsyfte är att lösa ägarkonflikter. Bevisbördan vid tvist innehar den som gör gällande att samäganderätt föreligger mellan parterna.⁴⁰ Gemensam äganderätt anses enligt SamägL 1§ föreligga när två eller flera personer, tillsammans äger en lös sak. Att samäga en sak eller fastighet kan även en juridisk person göra. En juridisk person kan t ex vara en ideell förening.⁴¹ När det gäller andra stycket i SamägL 1§ avgörs rätten att förfoga över saken genom den avtalade ideella kvotdelen. Om ingen kvotdel finns avtalad, anses parterna ha samma rättigheter till saken eller fastigheten.⁴² Oavsett vilken fördelning parterna kommit överens om, krävs enighet om hur den samägda saken skall nyttjas av parterna. Det är, trots denna vetskap, vanligt förekommande att någon reglering om hur den samägda saken skall nyttjas, inte finns dokumenterad i parternas samäganderättsavtal. När bestämmelser saknas om hur den samägda saken skall nyttjas, anses samägarna inneha rätten att nyttja saken utifrån de egna behoven.⁴³ När det är en hund som är den samägda egendomen kan det presumeras att varje samägare har rätt att nyttja hunden utifrån det egna intresset.

³⁴ Civilrätt, Brinck mfl, s 163f

³⁵ Lag (1904:48) om samäganderätt

³⁶ SamägL 5-6§§, 12§ 1st, 13§ 2st

³⁷ SamägL 1§ 1m

³⁸ SamägL 1§ 2m

³⁹ SamägL 1§

⁴⁰ Karnov lagkommentar lag (1904:48) om samäganderätt

⁴¹ Allmän sakrätt, Hessler H, s 47

⁴² Civilrätt, Brinck mfl, s 166f

⁴³ Samäganderätt, Walin G, s 145

Hur detta intresse ser ut, kan följaktligen variera mellan olika samäganderättsavtal. Om det i samäganderättsavtalet däremot finns föreskrifter om hur nyttjanderätten skall fördelas mellan samägarna skall nyttjanderätten utgå från det parterna avtalat om.⁴⁴

Vid konflikt mellan delägarna om den samägda saken där parterna inte kan komma överens, kan en god man utses av rätten för att ta hand om saken tills dess att tvisten har lösts. Rollen som god man, kan utgöras av en delägare.⁴⁵ Syftet med en god man, är inte att denne skall lösa tvisten. Syftet är att den gode mannen skall ta hand om den tvistande egendomen tills dess att tvisten blivit löst.⁴⁶

2.3 Förmögenhetsrättsliga problem

I Avsnittet om förmögenhetsrättsliga problem, kommer problematiken kring avtalsvillkor behandlas som inte stämmer överens med bland annat tvingande lagstiftning. Vidare kommer andra ogiltighetsgrunder att granskas. Bland annat kommer vad som händer om varan inte stämmer överens med det som avtalats att behandlas, likaså problematiken när det i ett avtal inte tydligt framgår vilken avtalstyp som åsyftas.

2.3.1 Rättshandlingens ogiltighet

Grundprincipen inom avtalsrätt är att avtalets rättsliga innebörd så långt som möjligt skall göras gällande med stöd av avtalsfriheten. Avtalsfriheten innebär att parternas avtalade förpliktelser gentemot varandra skall anses vara juridiskt bindande. Det finns dock inskränkningar i avtalsfriheten i mån av bland annat tvingande lagstiftning.⁴⁷

Det är endast i undantagsfall ett avtal ogiltighetsförklaras i sin helhet. Desto vanligare är att vissa avtalsvillkor ogiltighetsförklaras, detta kallas partiell ogiltighet.⁴⁸ Det saknas tydliga riktlinjer för vad som åsyftas med ogiltigt avtalsinnehåll. Det enda som är fastställt är att ogiltighetsbegreppet omfattar sådana fel som inte kan göras gällande enligt dess innehåll. Vid bedömningen av när ett avtalsvillkor anses vara ogiltigt, ser man till omständigheterna som förelåg vid avtalsingåendet.⁴⁹

⁴⁴ Op cit, s 127

⁴⁵ SamägL 3§

⁴⁶ SamägL 4§ 1st

⁴⁷ Allmän avtalsrätt, Ramberg J och C, s 28

⁴⁸ Avtalsrätt I, Adlercreutz A, s 231

⁴⁹ Op cit, s 234

En ogiltighetsgrund kan vidare föreligga om avtalsvillkoren är ofullständiga eller om villkoren strider mot tvingande lagstiftning. Om en ogiltighetsgrund påvisats, kan påföljden som följer av avtalsvillkoret inte göras gällande. I situationer där prestationen utförts, måste ett ställningstagande tas för hur prestationen skall ersättas.⁵⁰

Vid ogiltighet skiljer man vidare på god – och ond tro, samt svaga – och starka ogiltighetsgrunder. Svaga ogiltighetsgrunder föreligger om ogiltiga avtalsvillkor kan ses som giltiga tills dess att det påpekas av någon part eller domstol. Detta förhållande anses, enligt Adlercreutz och Mulder, föreligga om avtalsparten är i god tro och begreppet benämns som angriplighet. Detta på grund av att ogiltigheten måste angripas för att bli ogiltig. Starka ogiltighetsgrunder föreligger när en part som är i god tro omfattas av en ogiltighetsgrund som beaktas ex officio. Gemensamt för svaga – och starka ogiltighetsgrunder är att de måste göras gällande för att få betydelse. Genom att felet påpekas blir det gällande för motparten.⁵¹

Det avtalsvillkor som återkommer i alla adoptionsavtal är rätten för föreningen att återta hunden om de anser att den far illa eller om någon punkt i adoptionsavtalet bryts. I ett rättsfall dömdes en uppfödare för egenmäktigt förfarande när hon återtog en hund hon sålt ett år tidigare. Det som gör att rättsfallet aktuellt i denna uppsats, är att uppfödaren, precis som de granskade föreningarna, hade rollen som näringsidkare. Uppfödaren hade i rättsfallet förmått hundägarna att skriva på ett återköpsavtal. Detta återköpsavtal hänförde sig till att det fanns ett avtalsvillkor i det första köpeavtalet om återtaganderätt. Kriterierna för återtaganderätten var att hunden fick återtas om uppfödaren ansåg att hunden inte erhöll fullgod omvårdnad. Tingsrätten dömde uppfödaren till egenmäktigt förfarande samt olaga tvång. Domsmotiveringen var att uppfödaren inte hade rätt att köpa tillbaka hunden ens vid avtalsbrott. Tingsrätten ansåg vidare att ägarna hade rätt att återfå hunden.⁵²

Hovrätten följde Tingsrättens linje om att köpeavtalet inte medförde att uppfödaren hade rätt att återta hunden. Detta trots att vittnen uttryckt att hunden ej var i fullgod kondition. Situationen bedömdes av Hovrätten inte vara så akut att ett omhändertagande ansågs vara nödvändigt.⁵³ Bestämmelserna om nödrätten regleras i brottbalken (BrB) 24:4. I paragrafens andra stycke står det att *"nöd föreligger när fara hotar liv, hälsa, egendom eller något annat viktigt av rättsordningen skyddat intresse"*. Omhändertagande av hundar innefattas i *något av rättsordningen skyddat intresse*. Detta innebär att nödrätten kan berättiga ett ingripande om fara för en hunds liv anses föreligga. Huvudregeln är dock att en enskild person inte är berättigad att genomföra ett sådant ingripande som åligger myndighet att verkställa. Undantaget är om särskilt starka skäl föreligger. Det anses därför inte uteslutet att ett ingripande av en enskild anses vara berättigat vid svårartade former av djurplågeri.⁵⁴

⁵⁰ Avtalsrätt I, Adlercreutz A, s 232

⁵¹ Avtal, lärobok i allmän avtalsrätt, Adlercreutz A & Mulder B-J, s 59

⁵² Mål B 418-00, dom 2000-09-21

⁵³ ibid

⁵⁴ NJA II 1994 s 439

Även Hovrätten dömde följaktligen uppfödaren till egenmäktigt förfarande. Däremot ogillade Hovrätten åtalet om att olaga tvång förelegat när uppfödaren uppsökte hundägarna för att förmå dem att skriva på återköpsavtalet. Hovrättens motivering var att tvånget inte varit otillbörligt då uppfödaren inte haft för avsikt att skada hundägarna och inte heller haft avsikt att tjäna på affären. Tvånget bedömdes enligt AvtL 3:29 och återköpsavtalet var till följd därav ogiltigt. Köparna hade därmed rätt att få tillbaka hunden.⁵⁵

2.3.1.1 Avtalsvillkor som strider mot tvingande lagstiftning

Avtal som strider mot tvingande lag, kan få åtföljande sanktioner.⁵⁶ Syftet med denna inskränkning är att skydda den svagare avtalsparten från oskäligen avtalsvillkor.⁵⁷

När ett avtalsvillkor strider mot tvingande lagstiftning får villkoret träda åt i sidan och ge plats åt den tvingande lagregeln i förmån till den svagare avtalsparten. Detta innebär att avtalet får ett ändrat innehåll. Alternativt att avtalet delvis blir ersatt av de tvingande lagbestämmelserna. Även om ett avtalsvillkor inte direkt strider mot tvingande lagstiftning, kan det åsidosättas om det anses strida mot allmänna rättsgrundsatser.⁵⁸

2.3.1.2 Att finna lösningar från annat håll

Att ett avtalsvillkor strider mot tvingande lagregel är inte det vanligaste problemet en domstol står inför vid tolkning av ett avtals innehåll. Inte sällan förekommer det att avtal är bristfälliga i dess innehåll genom att avtalens innehåll är oklart eller opreciserat. När så är fallet och det inte finns någon uttrycklig rättsregel att tillgå, varken genom handelsbruk eller sedvanerätt, behöver domstolen finna en tillämpningsbar lösning från annat håll. Genom att se till näraliggande avtalsområden, kan domstolen få fram ett avgörande genom att tillämpa analogier från dessa näraliggande avtalsområden och på så vis få fram en objektiv lämplig lösning på det nya området. Att domstolen söker en objektiv lösning hänför sig till att objektiva avgöranden i rättspraxis fungerar prejudicerande och sålunda utvecklar en sedvanerätt för det nya området.⁵⁹

⁵⁵ ibid

⁵⁶ Avtalsrätten, en introduktion, Ramberg C & J, s 104

⁵⁷ Avtal, lärobok i allmän avtalsrätt, Ramberg C & J, s 81

⁵⁸ Avtalsrätt I, Adlercreutz A, s 288f

⁵⁹ Avtal, lärobok i allmän avtalsrätt, Adlercreutz A & Mulder B-J, s 94

2.3.1.3 Tillämpandet av AvtL 36§

AvtL 36§ är klausulinriktad. Det innebär att AvtL 36 § tillämpas på avtalsvillkor som inte är att se som helt ogiltiga, men som på grund av sin innebörd, är att se som oskäliga och därför bör jämkas.⁶⁰ Syftet med generalklausulen AvtL 36§ är sålunda att ge domstolarna möjlighet att ingripa i avtalsförhållanden som anses vara oskäliga. För att få fram om ett avtalsvillkor är att bedömas som oskäligt, krävs att hänsyn tas till avtalet i sin helhet. Vid domstolens tillämpning av generalklausulen, görs en avvägning mellan parternas behov av skydd. Denna avgränsning görs utifrån principen att avtalet skall kunna ses som en definitiv reglering av vad som parterna kommit överens om skall gälla dem sinsemellan.⁶¹

Om ett avtal är att ses som oskäligt, tas hänsyn till de normer som finns inom området som avtalet omfattar. Detta innebär att AvtL 36 § kan tillämpas på en tvingande lagregel analogis om de förutsättningar och värderingar som ligger bakom lagregeln anses inneha samma tyngd i det aktuella fallet. Även avtalsvillkor som stämmer överens med tvingande eller dispositiv lag, kan anses vara oskäliga. Oskälighetsprincipen kan bli tillämpningsbar om reglerna endast är avsedda för att försäkra vissa minimikrav. Minimikrav som i den aktuella situationen kan te sig oskäliga. Skälighetsbedömningen för det aktuella området blir därmed svårbedömt.⁶²

2.3.1.4 Tillämpandet av AvtL 33§

AvtL 33§ är en ogiltighetsregel som, precis som AvtL 36 §, är en avtalsrättslig generalklausul. Skillnaden mellan dessa två generalklausuler är hur de två paragraferna åsyftar att tillämpas. AvtL 33 § tillämpas på avtalsvillkor som till sin innebörd är att se som helt ogiltiga.⁶³ Vidare omfattar AvtL 33 § endast förhållandet mellan avtalsparterna samt omständigheterna som föranledde avtalets uppkomst. Detta innebär att endast sådana förhållanden som motparten haft vetskap om vid avtalets ingående, omfattas av AvtL 33§. Omständigheter som motparten vid ett senare skede upptäckt varit ogiltiga, omfattas följaktligen inte av AvtL 33§.⁶⁴

⁶⁰ Avtal, lärobok i allmän avtalsrätt, Adlercreutz A & Mulder B-J, s 57f

⁶¹ Op cit, s 86f

⁶² Op cit, s 88f

⁶³ Op cit, s 57f

⁶⁴ Civilrätt, Brinck mfl, s 35

Tillämpandet av AvtL 33§ erfordrar ett objektivt hänsynstagande till rådande omständigheter vid avtalets tillkomst. Situationer som omfattas av AvtL 33 § är bland annat att motparten på ett ohederligt sätt *tagit fördel* av att rättshandlaren saknar viss kunskap. Detta förhållande benämns som motivvillfarelse. Motivvillfarelse avser de förhållanden som legat till grund för att rättshandlaren ingått avtalet. Den vanligast omnämnda situationen som härrör till motivvillfarelse är svek⁶⁵. Andra omständigheter som inkluderas i motivvillfarelse är rättshandlingar som strider mot god tro och heder, där rekvisiten är så lågt satta att det räcker med att motparten på ett ohederligt sätt utnyttjat omständigheten för avtalsingåendet.⁶⁶

2.3.2 Fel i varan

Hos flera, av de granskade föreningar som förmedlar hundar för omplacering, förekommer det att föreningen friskriver sig från ansvar vid dolda fel.⁶⁷ Vid konsumentköp är denna friskrivningsklausul ogiltig eftersom den strider mot tvingande lagstiftning. Det föreligger dock alltid en viss tolkningsproblematik när ansvaret för ett dolt fel skall ligga hos säljaren. Vid friskrivningsklausuler vid oklara fall fokuserar domstolen på det subjektiva avtalsförhållandet som föreligger. Bedömningen görs med hänsyn till vad som framgår som den naturligaste – och mest ändamålsenligaste lösningen av tolkningstvisten.⁶⁸ Detta innebär alltså att ansvarsfrågan kan variera beroende på förutsättningarna som förelåg vid avtalsingåendet. Det vill säga i vilket skick köparen med fog kunnat förvänta sig erhålla en hund som levt under sämre levnadsstandard än vad som generellt föreligger i Sverige.

I ett rättsfall om friskrivning vid hästköp, hade hästen köpts under förutsättningen att hästen kunde försäkras utan reservation. Samtidigt som en annan punkt i avtalet friskrev säljaren från ansvar vid dolda fel. Hovrättens bedömning var att friskrivningsklausuler inte har någon verkan mot konkreta uppgifter. I fallet visade en andra veterinärbesiktning att hästen inte skulle kunna försäkras utan reservation. Skadestånd utgick och säljaren fick återta hästen.⁶⁹

Konsumentköplagen (KKL)⁷⁰ ger vissa riktlinjer om när ett fel anses föreligga vid konsumentköp. KKL 16§ är huvudregeln som tillämpas vid bestämmandet av när en sak skall anses vara felaktig. Det vill säga när en sak ej anses stämma överens med vad som avtalats.⁷¹ Hänsyn tas sålunda till vad köparen med fog hade kunnat förvänta sig, utifrån varans pris

⁶⁵ AvtL 30§

⁶⁶ Avtal, lärobok i allmän avtalsrätt, Adlercreutz A & Mulder B-J, s 75ff

⁶⁷ Se bilagor

⁶⁸ Avtal, lärobok i allmän avtalsrätt, Adlercreutz A & Mulder B-J, s 102

⁶⁹ Mål nr T 1203-06, dom 061017

⁷⁰ KKL (1990:932)

⁷¹ KKL 16§ 3st 1p

och omständigheterna i övrigt vid avtalsingåendet.⁷² Bestämmelserna i KKL 19§ är ett komplement till bestämmelserna i KKL 16§, då dem reglerar förhållandet om angivandet av felaktig information, eller undanhållande av betydande information som inverkat på köpet.⁷³

Enligt KKL 18§ är en sak som på grund av dess bristfällighet, förenad med en påtaglig risk för liv och hälsa, att anses som felaktig. Dolda fel bestämmelsen i KKL 20§, omfattar bestämmelserna om när ett fel anses föreligga som upptäckts vid ett senare skede än vid leveranstidpunkten. Ett sådant fel anses åligga på säljarens ansvar. Hänsyn till felansvaret bedöms enligt första stycket utifrån varans beskaffenhet vid dess avlämnande.⁷⁴

Vid köp enligt KöpL⁷⁵, skulle rättsläget se annorlunda ut eftersom KöpL är dispositiv medan KKL till stor del är tvingande lagstiftning som förhindrar att parterna juridiskt kan avtala bort bestämmelser som är till nackdel för köparen.⁷⁶ Med hänsyn till att föreningarna i detta avseende anses vara näringsidkare och den som mottar en hund konsument, kommer förutsättningarna av friskrivningsklausuler enligt KöpL att bortses ifrån.

2.4 Näralliggande avtalsområden

Svenska kennelklubben (SKK) - Hundägarnas riksorganisation, är en ideell organisation med omkring 320 000 medlemmar.⁷⁷ Ett av SKK:s främsta verksamhetsområde är att arbeta för att *"främja aveln av mentalt och fysiskt sunda, bruksmässigt, jaktligt och exteriört fullgoda rasrena hundar."*⁷⁸ Utöver avelsarbetet, bedriver SKK bland annat stor kurs – och tävlingsverksamhet inom området hund, runt om i Sverige.⁷⁹ I strävan efter att främja aveln av exteriört korrekta rasrena hundar, har SKK arbetat fram olika typer av standardavtal. De standardavtal som arbetats fram är köpeavtal, köpeavtal med bibehållen avelsrätt, fodervårdsavtal, parningsavtal samt låneavtal.⁸⁰ Det enda avtal som SKK tagit fram, som inte omfattas av avelsarbetet, är köpeavtalet. Detta köpeavtal innebär att äganderätten övergår till köparen utan inskränkningar. När hunden är såld, äger köparen full äganderätt över hunden och villkor som inskränker på denna äganderätt anses vara ogiltiga.⁸¹

⁷² KKL 16§ 1st

⁷³ Civilrätt, Brinck mfl, s 103ff

⁷⁴ ibid

⁷⁵ KöpL (1990:931)

⁷⁶ Kontraktstyper, Ramberg C, s 25

⁷⁷ Svenska Kennelklubben, hundar och avelsarbetet, s 3

⁷⁸ SKK stadgar, §1 mål, 3st

⁷⁹ SKK stadgar, §2 verksamhet, 7-8p

⁸⁰ SKK:s avtal, s 2

⁸¹ SKK:s avtal, s 4f

Om dolda fel upptäcks, är SKK:s grundregel att en valp som säljs av SKK:s uppfödare, måste inneha ett veterinärbesiktningsintyg som är högst en vecka gammalt. Detta veterinärbesiktningsintyg fungerar som ett intyg för att valpen var frisk när den lämnade uppfödaren, vilket underlättar i bevisfrågan. Ett veterinärintyg som är äldre än en vecka, innebär att dolda fel försäkringen inte gäller. Om veterinärbesiktningen genomförs med anmärkning, anses ett sådant fel åvila uppfödaren. Hur detta regleras, finns olika tillvägagångssätt att gå. Ett vanligt sätt att gå tillväga är att uppfödaren drar av så mycket av köpesumman som motsvarar kostnaden för att åtgärda felet.⁸²

Ett sätt för uppfödaren att skydda sig från ansvar vid fel, är att upplysa köparen om hundens alla egenskaper och eventuella belastningar. Ett fel som inte finns dokumenterat på veterinärbesiktningsprotokollet anses omfattas av säljarens informationsplikt om det avser ett fel som uppfödaren vetat om men valt att inte uppmärksamma köparen om. Om det vid ett senare skede framkommer att hunden omfattas av ett fel som inte syns på veterinärbesiktningsprotokollet, kan säljaren bli skyldig att ersätta köparen för dennes kostnader. Detta även om felet inte är att anse som ett dolt fel. Dock måste köparen då kunna bevisa att säljaren vetat om felet, men valt att inte upplysa köparen om det. Detta är dock svårt att bevisa eftersom hundar är levande varelser som påverkas av den miljö de lever i. Vid bristande information om hundens egenskaper, anses säljaren medvetet sålt en defekt vara och anses sålunda förpliktad att ersätta köparen dennes kostnader som uppstått i form av veterinärvårdskostnader etc.⁸³

Trots att SKK:s avtal är väletablerade standardavtal inom hundsverige, rådde delade meningar i Tingsrätten och Hovrätten/Högsta domstolen i ett rättsfall där SKK:s köpeavtal används. Hunden Lakki såldes av uppfödaren till Mareike, varpå Lakki några år senare återigen hamnade hos uppfödaren. Mareike hävdade att det handlade om en tillfällig utlåning i avel – och utställningssyfte. Uppfödaren hävdade i sin tur att det förelåg ett återköp och hänvisade till ett skriftligt avtal parterna skrivit på, SKK:s standardiserade köpeavtal.⁸⁴

Mareike begärde särskild handräckning hos Kronofogdmyndigheten när uppfödaren vägrade lämna tillbaka hunden. Mareikes begäran avslogs med motiveringen att Mareike inte hade tillräckligt starka bevis för att ha äganderätten till Lakki. Tingsrätten ansåg däremot att avtalets innehåll inte avsåg en överlåtelse och förpliktade uppfödaren att lämna tillbaka hunden till Mareike. Att ingen köpeskilling fanns nertecknad ansågs styrka Mareikes talan om att hon inte avsett att fransäga sig äganderätten över Lakki. Mareikes tolkning av avtalet vägde sålunda tyngre än uppfödarens tolkning. I avtalet gick det inte heller att utläsa hur länge Lakki skulle vara hos uppfödaren, vilket tydde på att Lakki skulle lämnas tillbaka vid anmodan från Mareike enligt allmänna avtalsrättsliga principer.⁸⁵

⁸² ibid

⁸³ SKK:s avtal, s 4f

⁸⁴ NJA 2008 s 774

⁸⁵ ibid

Hovrätten ändrade utgången och lämnade Tingsrättens begäran om särskild handräckning utan bifall med motiveringen att särskild handräckning inte kunde bifallas. Uttrycket *överlåts* talade för uppfödarens påstående, att avtalet avsåg en övergång av äganderätten. Resterande innehåll i avtalet talade dock inte för att avtalet skulle ses som ett köpeavtal, utan som ”*något annat*”. Varvid Mareikes påstående om att avtalet avsågs ett tillfälligt lån, fick stöd. Visserligen ansågs Mareikes påstående vara riktigt, men det hade i utredningen inte uppenbart framkommit att Mareike ägde rätt till hunden. I kontraktet stod det att Lakki skulle bo hos uppfödaren. Någon tid för ett återlämnande fanns däremot ej dokumenterat och avtalet tolkades därför efter dess ordalydelse. Mareikes begäran om särskild handräckning bifölls sålunda inte. Hovrätten påpekade samtidigt att detta avgörande inte hindrade henne från att föra talan om äganderätten till Lakki i ett tvistemål.⁸⁶

Högsta domstolen fastställde hovrättens beslut. Domskälet var att avtalet som låg till grund för bedömningen, inte entydigt lämnade stöd för Mareikes påstående att det skulle avse ett låneavtal. Uppfödarens invändning om att avtalet avsåg en överlåtelse av äganderätten, kunde därmed ej lämnas utan avseende. Mareike ansågs därmed ej ha styrkt sin rätt till Lakki.⁸⁷

2.5 Tolkningsmetoder och Tolkningsprinciper

En grundregel vid avtalstolkning, är att den part som utformade avtalet står risken för att avtalet tolkas till dennes nackdel om oklarhet uppstår angående avtalsvillkorets innebörd.⁸⁸ Olika avtal innehåller däremot olika juridiska skyldigheter och det räcker inte med att tolka ett oklart avtalsvillkor till den utformande partens nackdel. Domstolarna måste även ta hänsyn till avtalsvillkorets avtalsområde. Olika tolkningsmetoder lämpar sig sålunda olika bra till olika avtalstyper. Avtalets innehåll fastställs med hjälp av en avtalstolkning som ser till näraliggande avtalsområden. Om svaret inte går att finna där, söker man vidare i lagstiftningen och ser vad den uppställda avtalstypen upprätthåller för rekvisit. Problematik uppstår dock när det inte är klart vilken avtalstyp som föreligger. Vid osäkerhet av vilken avtalstyp som föreligger, kan en kombinerad avtals – och lagtolkning komma till nytta för att ta reda på vilka juridiska skyldigheter som föreligger.⁸⁹

⁸⁶ ibid

⁸⁷ ibid

⁸⁸ Avtalsrätten, en introduktion, Ramberg C & J, s 86

⁸⁹ Avtalsrätt II, Adlercreutz A, s 22

2.5.1 Subjektiv tolkningsmetod

Den subjektiva tolkningsprincipen är en viljeprincip som ser till avtalsparternas viljeförklaringar. Principen åsyftar att rättsverkningar skall utgå efter avtalsparternas viljor. Det vill säga vad som avsågs med avtalet och sålunda nödvändigtvis inte vad som ordagrant är uttryckt i avtalet.⁹⁰ En subjektiv tolkningsmetod är tillitsprincipen som avser läran om förklaringsmisstag och uppkom som en reaktion på viljeprincipen. Över lag anses tillitsprincipen vara viljeprincipen överflödigt då den ej bidrar med en avsevärd del. Däremot anses tillitsprincipen i praxis ha en viss funktion vid tolkning av avtalsvillkor som saknar särskild partsvilja. Med avsaknad av särskild partsvilja åsyftas klausuler som hos avtalsgivaren saknar särskild avsikt och hos avtalstagaren ej omfattas av dennes tillit.⁹¹

2.5.2 Objektiv tolkningsprincip

Den objektiva tolkningsprincipen är den tolkningsprincip som är huvudläran inom doktrin och är den tolkningsprincip som anses vara en grundinställning inom avtalsrättens uppbyggnad. Denna tolkningsmetod handlar om att finna den objektiva betydelsen i avtalet som kan fungera prejudicerande för senare uppkomna liknande avtalsformer. En vanligt förekommande princip är bokstavstolkningen. Bokstavstolkning är en objektiv tolkningsmetod som utgår från avtalets ordalydelse.⁹²

Att det i ett avtal inte helt går att se till den objektiva betydelsen är ett välkänt faktum även för dem som arbetar med principen. För att lösa det problemet, har en underprincip kommit till som kallas för intersubjektiv tolkning. Den intersubjektiva tolkningen handlar om att se till de subjektiva förutsättningarna som finns i avtalet, det vill säga den gemensamma partsviljan.⁹³

⁹⁰ Avtalsrätt II, Adlercreutz, s 40f

⁹¹ ibid

⁹² Avtalsrätt II, Adlercreutz, s 40ff

⁹³ ibid

3 Adoptionsavtalen

Avsikten med denna uppsats var att få fram vilken avtalstyp dessa adoptionsavtal skall anses vara. Detta kapitel kommer därför att fokuseras kring adoptionsavtalens innebörd och reflektioner kring dess tillämpningsområde. Med tanke på att tydliga riktlinjer saknas, kommer detta kapitel att få en analyserande karaktär. Avsikten med kapitlet är däremot att den analyserande aspekten skall hållas strikt objektiv utifrån den juridiska information som tidigare har behandlats i uppsatsen. Mina egna reflektioner kommer att behandlas i nästkommande kapitel.

Analysen kommer att fokuseras utifrån att djurhjälsorganisationerna ses som näringsverksamhet. Detta med avseende på att föreningarna mottar ekonomisk ersättning från den som erhåller en hund. Denna tes stöds främst av två aspekter. För det första med stöd av rättsfallet djurens samarittjänst där en liknande organisation ansågs bedriva näringsverksamhet. För det andra av att föreningarna marknadsför hundarna, enligt marknadsföringslagens definition, av när en näringsidkare marknadsför en produkt inom den egna näringsverksamheten.

3.1 Adoptionsavtalens avtalstyp

För att ta fram vilken avtalstyp dessa adoptionsavtal innehar, kommer viss fokus att kretsa kring avtalsvillkoren. De tre avtalsvillkor som presenterades i början av uppsatsen var:

- Rätten för föreningen att återta hunden om de anser att den far illa eller om någon punkt i adoptionsavtalet bryts.
- Förbudet mot att omplacera eller avliva hunden utan föreningens medgivande.
- Reservationerna mot ansvaret vid dolda fel.

Vid avtalstolkning är inte rubriken avgörande för fastställandet av vilken avtalstyp som föreligger. Det är avtalsvillkoren som är den avgörande faktorn för vilken avtalstyp ett specifikt avtal omfattas av. Samtidigt är det viktigt att ha i åtanke att domstolarna kan lägga viss fokus kring rubriken. I rättsfallet om hunden Lakki, tog instanserna hänsyn till rubrikens innebörd vid bedömningen av vilken part som hade bäst rätt till hunden Lakki.

De avtalstyper som granskas är överlåtelseavtal, nyttjandeavtal samt samäganderättsavtal eftersom dessa avtalstyper ligger närmast adoptionsavtalens utformning.

Nyttjandeavtalsformen hyra kännetecknas av att avtalet inte blir bindande förrän tradition av saken har skett till den som avser hyra saken. Om saken mot förmodan är i ett sämre skick än vad det var vid avtalsingåendet, skall hyrestagaren återställa saken till samma skick som det befann sig i när denne mottog saken. Ett återställande av en hyrd hund kan innebära att hyrestagaren förpliktas att ta hunden under nödvändig veterinärvård, för att på så vis kunna återlämna hunden i samma skick som hunden befann sig i när denne mottog hunden. Med ett hyresavtal åsyftas en hyresperiod och i adoptionsavtalen finns ingen klausul som ger uttryck för att vara ett hyresavtal. Avtalen ger snarare sken av att hunden inte förväntas återlämnas till föreningen i annat fall än om föreningen anser att den far illa. Även här återhänvisas till rättsfallet om hunden Lakki. Lakki återlämnades inte till Mareike med domskälet, att datum för ett återlämnade saknades och att avtalet sålunda skulle tolkas som att äganderätten övergått till uppfödaren.

Avtalsformerna överlåtelseavtal och samäganderättsavtal återstår att utvärdera. Ett överlåtelseavtal omfattar avtalstyperna köp, byte och gåva. Varken byte eller gåva är däremot tillämpliga eftersom en motprestation utgår när en person mottar en hund.

Ett synonymt begrepp på uttrycket adoption är *att göra till sin egen*. Adoption ger sålunda uttryck för att den hund som erhålls mot betalning blir adoptörens egendom. När sedan vissa föreningar använder uttrycket, men med en annan innebörd, kan tolkning av avtalets innebörd behöva göras för att ställa parternas ståndpunkter mot varandra. Det adoptionsavtal som valts ut för en närmare granskning är NeverNeverLands eftersom det skiljer sig markant från de övriga adoptionsavtalen som granskats. Med tanke på att föreningen aktivt avtalar bort allt konsumentskydd genom att benämna avtalet som ett samäganderättsavtal. Genom NeverNeverLand köper man inte en hund, utan man ingår ett avtal om samäganderätt, där föreningen står som delägare till hunden. I och med att personen som tar hunden i sin vård inte köper loss hela hunden blir KKL inte tillämpningsbar. KKL omfattar endast förhållanden där ägarskapet helt övergår från näringsidkaren till konsumenten. Ägandeformen som avtalet åsyftar är en form av samäganderätt mellan djurskyddsföreningen och hundinnehavaren.

Utformningen av NeverNeverLands adoptionsavtal utger sig vid en första anblick för att vara ytterst oskäligt. Detta med avseende på att skyldigheterna åvilar köparen och att rättigheterna behålls av föreningen. Syftet med fördelningen verkar dock vara att hunden förmodas förbli i hundinnehavarens vård om denne sköter hunden på ett godtagbart sätt. Det vill säga att föreningen inte åsyftar att aktualisera sin äganderätt om avtalet efterlevs av den som har hunden.

Om däremot NeverNeverLand anser att hundinnehavaren inte uppfyller avtalsvillkoren vill de ha kvar möjligheten att påverka hundens situation. Vid en försäljning försvinner denna möjlighet eftersom den anses inskränka på äganderätten. Samäganderättsavtalet är en avtalstyp som de flesta föreningar inte tillämpar. De flesta föreningar skriver inte ens vilken ägandeform som åsyftas eftersom ägandeformen anses vara så självklar endast genom rubriken adoptionsavtal. Detta är inte helt ologiskt med tanke på att uttrycket adoption är synonymt med något som blir ens ägodel. Samt att flera av föreningarna skriver in ordet *ägare* i avtalen eller på sina hemsidor, ger ytterligare sken för att man köper en hund.

3.1.1 Återtaganderätten

Rätten för föreningen att återta hunden om de anser att den får illa, eller om någon punkt i adoptionsavtalet bryts, är den avtalsklausul som återkommer i alla de adoptionsavtal som granskats. I rättsfallet där en uppfödare förmådde hundägarna, att skriva på ett återköpsavtal, resulterade i att uppfödaren dömdes för egenmäktigt förfarande. Återköpsavtalet hänförde sig till ett tidigare köpeavtal, där en avtalsklausul innehöll ett villkor om att uppfödaren erhöll återtaganderätt om uppfödaren ansåg att hunden inte erhöll fullgod omvårdnad. Uppfödaren dömdes för egenmäktigt förfarande både i Hovrätten och i Högsta domstolen då hon inte ansågs inneha rätten att ta tillbaka hunden ens vid avtalsbrott.

Detta rättsfall innefattar samma avtalsklausul som återkommer i adoptionsavtalen och utifrån rättsfallet går det inte att själv avgöra om en hundägare brustit i sin omvårdnad. Ytterligare stöd för Hovrättens domskäl ger bestämmelserna om nöd. Där huvudregeln är att enskilda personer inte har rätt att göra sådana ingripanden som normalt går under myndighetsutövanden. Endast i svårartade former av djurplågeri ställs regeln åt sidan. Detta ger intryck av att ett ingripande endast får ske om behörig myndighet inte kan inväntas, till exempel om djurets hälsotillstånd inte tillåter vidare fördröjning utan drastisk försämring. Om grund föreligger för ett ingripande enligt nödrätten, är det oberoende av vad som står i ett avtal eftersom nödrätten är ett ingripande som bedöms utifrån andra premisser. Föreningarna innehar sålunda inte behörighet att avgöra om avtalsbrott föreligger. Detta oavsett om avtalstypen omfattas av ett överlåtelseavtal eller ett samäganderättsavtal. Med avseende på att avtalsvillkoret är ogiltigt oavsett avtalstyp, ger det ingen vidare vägledning om vilken avtalstyp som föreligger hos adoptionsavtalen.

3.1.2 Omplaceringsförbudet

Förbudet mot att omplacera eller avliva hunden utan föreningens medgivande, är ytterligare en avtalsklausul som används flitigt av föreningarna. Om avtalet avser ett köp, inskränker villkoret på äganderätten och blir sålunda ogiltigt. Om partsförhållandet däremot avser en samäganderätt krävs att samägarna är överens om förändringar som omfattar den samägda saken och den som har hunden innehar sålunda inte rätten att omplacera hunden utan föreningens medgivande.

3.1.3 Ansvaret vid dolda fel

Den tredje avtalsklausulen som granskats är reservationerna mot ansvaret vid dolda fel. Vid ett köpeavtal med en privatperson strider villkoret mot konsumentköplagens tvingande lagstiftning eftersom föreningarna innehar rollen näringsidkare. Konsumentköplagen är tvingande till konsumentens fördel och ett sådant villkor inskränker på konsumentens rättsskydd. Avtalsvillkoret innebär sålunda att avtalet får ett ändrat innehåll eller delvis ersätts av de tvingande lagbestämmelserna som avtalats bort. Vilken åtgärd som aktualiseras bedöms utifrån den aktuella situationen med hänsyn till den klagande partens behov av skydd och den gemensamma partsviljan.

En skälighetsbedömning görs därefter med stöd av generalklausulen AvtL 36 §. Tolkningsproblematik föreligger dock när ansvaret för ett dolt fel skall fastställas eftersom hänsyn tas till det subjektiva avtalsförhållandet. Avseende tas följaktligen till förutsättningarna som förelåg vid avtalsingåendet. Bedömning görs sedan med hänsyn till vad köparen med fog kunnat förvänta sig erhålla för skick hos hunden. Detta innebär härmed att ett visst tolkningsutrymme finns vid fastställandet av när ett dolt fel föreligger. Hundar som erhålls under god information från föreningar om hundens allmäntillstånd, kan sålunda innebära att köparen med fog inte kunnat förvänta sig att erhålla en hund av bättre skick. Däremot är friskrivningsklausuler om ansvarfrihet för dolda fel alltid ogiltiga. Vid samäganderättsavtal är rättsläget osäkert då prejudicerande rättskällor ej påträffats.

3.1.4 Slutkommentar

Att ha fastställt innebörden av de tre vanligast förekommande avtalsvillkoren svarade dock inte på frågan till vilken avtalstyp dessa adoptionsavtal hör hemma inom. Det som tyder på att adoptionsavtalen är köpeavtal, är att någon erhåller en hund mot ekonomisk ersättning med syfte att behålla hunden under hela dess livstid. Samtidigt som inget i avtalen tyder på att föreningen avser att nyttja hunden inte ger stöd för att avtalsformen ändå inte är att se som ett samäganderättsavtal. Lagen om samäganderätt är dispositiv och samägarna anses vid samägda hundar, ha rätt att nyttja hunden utifrån det egna intresset. Föreningens intresse kan vara att inte nyttja hunden alls. Samäganderättens syfte för föreningen kan sålunda vara att endast att bibehålla kontrollen över hunden. Detta innebär följaktligen att avtalstypen fortfarande är osäker.

4 Analys

I detta kapitel kommer fokus ligga på att fastställa det som tidigare framkommit i uppsatsen. Adoptionsavtalens problemområde kommer härmed att behandlas utifrån en subjektiv synvinkel av tidigare nämnd information.

Avsikten med uppsatsen var att fastställa vilken avtalstyp som är vanligast förekommande och som därmed är att anses utgöra en normgivande avtalstyp för de avtal som benämns adoptionsavtal. Detta kapitelns uppgift är följaktligen att knyta ihop säcken och presentera en slutsats på problematiken med adoptionsavtalens avtalstyp.

4.1 Inledande diskussion

Det finns två partsviljor att ta hänsyn till. Den ena är den som mottar en hund och den andra är föreningarna som förmedlar en hund. Med avseende på hur den nuvarande författningen ser ut, har föreningarna inte mycket stöd för de vanligast förekommande avtalsvillkoren som tillämpas. Ett nytt rättsområde ska placeras in i ett rättssystem som har desto fler år på nacken. Avtalslagen stiftades 1915 och är än idag bristfällig inom sitt användningsområde. Avtalslagens bristfälliga innehåll medför att analogier behöver göras från näraliggande rättsområden, för att kunna fastställa vad som skall gälla i ett enskilt fall. När det enskilda rättsfallet berör ett nytt rättsområde, blir det svårt att finna näraliggande rättsområden där analogier kan göras utifrån. Det närmsta rättsområdet som finns för adoptionsverksamheten, är Svenska Kennelklubben. Att göra analogier från SKK:s avtalsformer är inte heller helt korrekt eftersom syftet bakom SKK:s avtal inte stämmer överens med syftet som ligger bakom adoptionsavtalen. Syftet med adoptionsavtalen är att föreningarna avser att ha kvar kontrollen över hundarna eftersom deras arbete handlar om att hjälpa ut-satta hundar till en bättre tillvaro. Om föreningarna skulle tillämpa regelmässiga köpeavtal, skulle verksamheten ge sken för att vara en försäljningsverksamhet. Detta skulle kunna tolkas som att dem inte tar ansvar för hundarna längre än fram till det att köpeavtalen skrivits på. Utifrån köparnas perspektiv kan det kännas tryggt att veta att det finns en förening som är intresserad av att ta tillbaka hunden ifall de av någon anledning inte kan behålla hunden. Att slippa omplacera hunden själv, kan ses som en trygghet för de som måste omplacera en adopterad hund. Eftersom det i sådana fall annars skulle innebära att de själva måste avgöra ifall de nya ägarna är lämpliga eller ej som hundägare till just den hunden.

Vid oskäligen avtalsvillkor är det AvtL 36§ som tillämpas. Det innebär att en skälighetsbedömning görs utifrån förutsättningarna hos den aktuella situationen. Skälighetsbedömningen

tar hänsyn till den klagande partens behov av skydd, mot principen att avtal skall kunna ses som en mall för vad som skall gälla mellan parterna. Behovet kommer sålunda att ställas i relation till den förutsättning för avtalsingåendet som föreligger från föreningarnas sida. Föreningarna kan argumentera för att rätten att få ta tillbaka hunden vid misskötsel var en förutsättning för avtalsingåendet. Genom att hundägaren accepterade genom att de signerade avtalet, är förutsättningen för avtalet att anses vara styrkt. Hundägaren skall följaktligen anses ha förbundit sig skyldigheten att väl vårda hunden och om vanvård har kunnat påträffas, lämna tillbaka hunden vid anmodan. Konsumenterna i sin tur kan hänvisa till att avtalsvillkoren är ogiltiga och att det av den anledningen är irrelevant om de sagt att de accepterar avtalsvillkoren eftersom villkoren inte kan aktualiseras.

Det verkar föreligga en gemensam tolkning av dessa adoptionsavtal hos föreningarna som förmedlar dessa hundar för omplacering. Däremot är det ytterst få föreningar som uttryckligen i avtalet skriver att avtalet är ett köpeavtal. Föreningarna har skapat en egen avtalstyp, där ordet adoption verkar avse ett mellanting mellan köp och samägande. Föreningarna är väldigt måna om att inte skriva tydligt vilken avtalstyp som avses. Utan benämner hellre personen som erhåller en hund som adoptör. NeverNeverLand är den förening som tydligt poängterar att avtalet inte skall ses som ett köpeavtal. Trots detta är NeverNeverLand måna om att försköna kostnaden för hunden genom att benämna ersättningen som en donation till föreningen för deras omkostnader som uppstått kring hunden. Ytterligare en fundering kring samäganderätten, är att om det är skäligt att föreningen i sin roll som näringsidkare skall kunna fransäga sig allt ekonomiskt ansvar genom att förplikta den som har hunden, att stå för alla utgifter. Samtidigt som många föreningar dessutom förbehåller sig rätten att inte ansvara för dolda fel.

4.2 Avtalsvillkoren

Den avtalsklausul som är typisk för ett adoptionsavtal, är att föreningen förbehåller sig rätten att ta tillbaka hunden vid misskötsel eller avtalsbrott. Detta avtalsvillkor ger däremot ingen vidare vägledning för vilken avtalstyp adoptionskontrakten härleds till eftersom villkoret inte hänförs till en traditionell avtalstyp. Desamma gäller även i stort de följande avtalsvillkoren om förbud mot omplacering/avlivning samt ansvarsfrihet mot dolda fel. Vid köp hade avtalsklausulerna blivit ogiltighetsförklarade och vid samäganderättsavtal får de en felaktig utformning. Att de inte fungerar i aktuell utformning beror på att samäganderätt innebär att samägarna tar ett delat ansvar för den samägda saken. De kan avtala om olika förutsättningar kring samäganderätten, men vid större åtgärder och förändringar på den samägda saken måste samägarna vara överens. Det bör poängteras att ansvarsfrihet vid dolda fel kan skrivas in i avtalet eftersom SamägL är dispositiv. Däremot känns det föga troligt att någon skulle ingå ett samäganderättsavtal under premisserna att ansvara för fel som uppkommit innan delägarskapet uppstod. Detta ger snarare sken för att avtalet är att härleda till ett köpekontrakt där den säljande parten försökt kringgå de tvingande bestämmelserna i KKL.

Vid dolda fel vid köp tar man hänsyn till vad köparen med fog kunnat förvänta sig erhålla för skick på hunden. Frågan är sålunda i vilket skick en köpare skäligen kan förvänta sig erhålla en hund som importerats från ett land med lägre skötselstandard, än vad som normalt förekommer i Sverige. Borde inte köparen vara införstådd i att hunden kan bära på olika sjukdomar och skador, speciellt med tanke på att de hundar som omplaceras ofta haft en tuff bakgrund? Felrekvisitet borde av den anledningen sättas ner, än om köparen hade valt att köpa en hund från en SKK ansluten uppfödare. Samtidigt kan det argumenteras för att det finns vetskap om att de hundar som omplaceras bär större risk att vara sjuk, än en hund som levt under avsevärt bättre förutsättningar, men som trots detta veterinärbesiktigats utan anmärkning. En hund som går igenom en veterinärbesiktning utan anmärkning anses vara frisk och det är sällan en hund omplaceras utan att någon form av veterinärundersökning genomförs. Oavsett om undersökningen sker i Sverige eller i landet den omplaceras ifrån, torde detta förhållande anses lika styrkt som när en person köper en hund från en svensk uppfödare, att de erhåller en frisk hund om hunden inte fått någon anmärkning i veterinärundersökningsprotokollet. Vidare styrks förhållandet att man skall kunna förvänta sig att erhålla en frisk hund om den veterinärundersökts utan anmärkning eftersom en seriös förening föga troligt skulle omplacera en hund som de vet bär på olika åkommor. I sin roll som näringsidkare innehar sålunda föreningarna samma skyldigheter att leverera en frisk hund om den utges för att vara frisk, som vilken annan hundförsäljare som helst.

Att sänka felansvaret hos en förening bara för att de omhändertar utsatta hundar är inte juridiskt försvarbart. Detta skulle i sådana fall resultera i att uppfödare inom SKK (som även de går under titeln näringsidkare) skulle få ett högre ansvar mot dolda fel. Att uppfödare som bedriver planerad uppfödning och försäljning av hundar skulle ha ett större ansvar gentemot sina köpare, än en näringsidkare som sysslar med omplacering av hundar skulle kunna rubba innebörden av näringsidkarnas ansvar i ett större perspektiv. Att sänka ansvarsnivån för näringsidkare i konsumentförhållanden är därför inte önskvärt.

Även vetskapen, att de flesta omplaceringar sker genom att en person sett en bild på en hund på någon förenings hemsida, fattat tycke och sedan anmält sitt intresse som adoptör, ger inte stöd för en lägre ansvarsnivå. En hund som skall importeras och omplaceras direkt vid ankomsten till Sverige, har gett adoptören föga möjlighet att personligen undersöka hunden innan köpeskillingen överlämnats till föreningen. Om föreningens ideella arbetskraft besitter kunskap om dessa hundars speciella behov eller ej, är ovidkommande. Denna ideella arbetskraft iklär sig rollen som erfaren hundförmedlare genom att föreningen gett dem förtroendet att vara föreningens ansikte utåt.

4.3 Fastställande av avtalstypen genom lagtolkning

Att se utifrån den subjektiva lagtolkningsmetoden genom att utgå från den bakomliggande partviljan, skulle rättsverkningarna kunna anpassas efter ändamålet med avtalsförhållandet. Vad detta ändamål symboliserar är däremot desto svårare att fastställa. Vid en eventuell tvist skulle parterna uttrycka avsikten med avtalet utifrån det egna perspektivet så som det

ser ut just nu, inte efter vad som var den gemensamma partsviljan vid avtalsingåendet. Detta är inte så konstigt med tanke på att den gemensamma viljan har förändrats och det kommer sålunda bli svårt att fastställa de bakomliggande förutsättningarna. Att fastställa avtalstypen genom den subjektiva lagtolkningsmetoden känns därför inte lämpligt eftersom syftet är att få fram ett prejudicerande avtalsförhållande som kan ligga till grund för senare uppkomna situationer. Situationer som kan hänföra sig till omplaceringsverksamheten med de så kallade adoptionsavtalen. Denna vilja kan däremot tolkas på två olika sätt, för det första kan viljan härledas till att symbolisera ett köpeavtal. Ett köpeavtal blir giltigt genom den vilja som föreligger mellan avtalsparterna. Ett adoptionsavtal kan därmed symbolisera ett köpeavtal eftersom den som mottar hunden avser att behålla hunden under hela dess livstid, det vill säga "förbruka hunden". Samtidigt kan det argumenteras för att adoptionsavtalen inte omfattar köp. Detta på grund av att KKL inte omfattar olika rättigheter och att adoptionsavtalen till stor del omfattar olika rättigheter och skyldigheter som parterna iklär sig. Frågan är därmed om syftet med avtalet skall tolkas utifrån de skrivna orden eller utifrån vad syftet är att avtalet skall uttrycka. Här kommer vi sålunda in på bokstavstolkning. Första problematiken som uppstår då är att många av adoptionsavtalen är bristfälliga i sin utformning. Det blir därmed även svårt att få ut något konkret genom att enbart ta hänsyn till de skrivna orden. Med tanke på flera av adoptionsavtalens utformning, omfattar avtalen en mängd onödiga avtalsvillkor som inte inverkar på avtalsförhållandet ur juridisk aspekt. Att använda bokstavstolkning skulle följaktligen inte få fram vilken avtalstyp som föreligger eftersom avtalen ofta är för bristfälligt utformade, alternativt innehåller mycket juridiskt sett irrelevant information.

Kvar återstår sålunda den objektiva tolkningsprincipen. Att söka efter den objektiva betydelsen i avtalen handlar om att komma underfund med vilken avtalstyp adoptionsavtalen utgör. Det är däremot viktigt att ha i åtanke att adoptionsavtalen inte utgör ett standardavtal, utan alla föreningar har individuellt utformade avtal. Det kan däremot anses att föreningarna accepterar en viss standardisering av avtalens innebörd med avseende på att de nyttjar ett så vedertaget uttryck som adoption faktiskt är. Likaså att flera avtalsvillkor återkommer hos flera föreningar ger sken för att en viss standardisering finns. När enstaka föreningar använder uttrycket adoption, men med avtalsvillkor som inte omfattar överlåtelse, blir det att göra en avvägning om hur väl föreningen marknadsfört den avvikande avtalsformen. Med tanke på att de flesta föreningar på sina hemsidor använder uttrycket *ägare*, ställs det höga krav på tydlighet hos en avvikande avtalstyp.

Så länge adoptionsavtalen inte standardiseras, kommer hänsyn att behöva tas till det enskilda avtalet vid tolkningen av dess innebörd. Däremot krävs utförligare avtalsklausuler som tydligt påvisar när ett annat avtalsförhållande än vanligt tillämpas. Att standardisera adoptionsavtalen skulle alltså kunna vara en lösning på den tolkningsproblematik som finns hos de granskade adoptionsavtalen. Att arbeta fram ett avtal, där avtalstypen tydligt framgår, skulle öka säkerheten för båda parter eftersom det skulle bli mer tydligt vilka förpliktelser och rättigheter som följer. Ett stort problem återstår dock fortfarande, problemet med det faktum att de avtalsvillkor som kännetecknar adoptionsavtalen, inte är juridiskt bindande så länge det handlar om ett avtalsförhållande mellan en näringsidkare och en konsument.

Det kan vidare diskuteras kring föreningarnas juridiska ställning. Kan en omplaceringsverksamhet verkligen anses omfatta näringsidkarnas ökade ansvarsområde gentemot en konsument? Det torde anses att omplaceringsverksamheten inte skall inneha särskilda undantag från rollen som näringsidkare på grund av föreningarnas arbetsområde. För varje hund som föreningarna omplacerar, får föreningen in pengar från den som adopterar hunden. Det må vara så att kostnaden för en hund endast täcker omkostnaderna som uppstått, men den omständigheten inverkar ändå inte på föreningens ansvar gentemot konsumenten. En näringsidkare som marknadsför en produkt som felfri, skall då även leverera en felfri vara. Att ta hänsyn till att föreningarna inte kunnat göra erforderliga veterinärundersökningar på grund av olika anledningar, tar inte bort detta ansvar. Om en förening inte klarar av de ökade kostnader som kan uppstå, till exempel att en av deras hundar visar sig vara sjuk, kanske de inte heller är lämpliga att bedriva omplaceringsverksamhet. För det är så marknadsekonomi fungerar. De företag som inte lyckas få in tillräckligt med kapital, går i konkurs. Utifrån detta kan det konstateras att ingen synlig anledning finns som stöd till varför omplaceringsverksamheten skall inneha särskilda undantag från den regeln. Av denna anledning är detta inte att se som en ny avtalsform, utan adoptionsavtalen skall placeras inom en lämplig redan existerande avtalsform. En näringsidkare skall alltid ses som en näringsidkare, oavsett hur arbetsfördelningen är strukturerad. Om föreningens ideella arbetskraft har bristfällig områdeskunskap, ligger ansvaret på föreningen. Föreningen har i sådana fall att välja mellan att antingen lära upp sina medarbetare, alternativt ta bort dem från ansvarsområdet som representerar föreningen.

Med tanke på att dessa adoptionsavtal omfattar rekvisiten för köp, är det logiskt att tolka avtalen som just ett köp. Föreningen ses som näringsidkare som förmedlar dessa hundar inom området för deras yrkesmässiga verksamhet. Köparen är en konsument som genom föreningarnas marknadsföring väljer ut en hund. Utifrån detta förenklade händelseförlopp, är det svårt att motivera varför dessa förmedlingar inte skall klassificeras som köp. Med tanke på att föreningarna, oavsett avtalstyp, inte äger rätten att verka tvistelösare, spelar det ingen roll om man ingått ett samäganderättsavtal eller ett köpeavtal. Föreningen har ändå aldrig rätt att återta hunden utifrån rekvisitet att de ska inneha rätten att avgöra när avtalsbrott föreligger. För att avtalstypen samäganderätt skall kunna tillämpas på ett önskvärt sätt, behöver avtalsvillkoren arbetas om. Ett juridiskt gångbart samäganderättsavtal torde vara ett samäganderättsavtal som är tidsbestämt. Vid ett tidsbestämt samäganderättsavtal, där en förnyad avtalsperiod kan ingås, kan parterna välja om de vill fortsätta samarbetet. Detta innebär att båda parter har möjlighet att frånga ett fortsatt samarbete. Om föreningen väljer att inte fortsätta samarbetet, har den rätt att ta tillbaka hunden. Desamma gäller den som har hunden, om denne vill frånga samäganderättsavtalet, har denne rätt att lämna tillbaka hunden till föreningen. Fördelarna med ett tidsbestämt samäganderättsavtal, är att det löser många juridiska problem. Nackdelarna är att det blir ett väldigt omständigt avtalsförhållande. För föreningarna skulle ett tidsbestämt samäganderättsavtal innebära att de vid en omförhandling, istället för en ny avtalsperiod, får hunden i retur. Likaså skulle avtalsformen bli väldigt tidskrävande, föreningarna skulle behöva lägga mer tid på alla omförhandlingar på redan utplacerade hundar, istället för att hjälpa fler utsatta hundar. För den som har hunden innebär ett tidsbestämt samäganderättsavtal en viss osäkerhet. Om föreningen

anser att hunden inte får det den behöver för att må bra, kan föreningen välja att inte ingå en ny avtalsperiod, mot hundinnehavarens vilja.

Vilken avtalsform som är lämpligast att tillämpa, utgår från föreningarnas intressen. Om föreningen är intresserad av att hjälpa så många hundar som möjligt eller om de är intresserade av att hjälpa de hundar de omplacerat, så bra som möjligt. Samtidigt kan det diskuteras kring om ett tidsbestämt samäganderättsavtal skulle förbättra hundarnas levnadssituation. Så länge en hund inte far illa enligt djurskyddslagens bestämmelser, är det parternas subjektiva värderingar, om vad god djurhållning är, som ligger till grund i bedömningen av hundens välmående. Enligt min mening skulle ett tidsbestämt samäganderättsavtal inte åstadkomma en betydande lösning. Även i ett köpeavtal kan parterna avtala om att hunden inte får användas i avel, inom olika tävlingssammanhang eller inom andra områden som hunden inte anses vara lämpad för. Om sedan hundinnehavaren mot förmodan, begår avtalsbrott, kan det skrivas in i köpeavtalet att tvist skall avgöras av skiljemän i t ex det land där hunden lever. Att skriva in en avtalsklausul om att tvister som härrör sig till avtalet, inte får prövas av domstol har bland annat fördelarna att det är en både billigare och snabbare process.

Även om föreningarna skulle omformulera adoptionsavtalen till tidsbestämda samäganderättsavtal, skulle det inte resultera i en enhetlig lösning. Enligt min mening är köpeavtalet den avtalstyp som är bäst lämpad för adoptionsverksamheten. I köpeavtalen kan parterna skriva in överenskommelser om vad hunden får användas till, likaså att den som har hunden innehar rätt att lämna tillbaka hunden om denne inte kan behålla den. Så som tidigare sagt, föreningen har inte rätt att ta tillbaka hunden eftersom det inskränker på äganderätten. Däremot är ett avtalsvillkor om återtagandeskyldighet tillåtet eftersom det är till den andra partens fördel.

4.4 Slutsats

Syftet med uppsatsen var att fastställa adoptionsavtalens juridiska karaktär genom att fastställa vilken avtalstyp som är att se som normgivande. I uppsatsen har det framkommit att avtalsfriheten förhindrar en entydig tolkning av de granskade adoptionsavtalen. Så länge som adoptionsavtalen inte standardiseras, kommer avtalens individuella karaktär att behövas tas hänsyn till enligt avtalsfriheten.

Men hänsyn till avtalsfriheten och att avtal skall hållas, går det inte att fastställa vilken avtalsform som föreligger rent generellt. Det har däremot kunnat konstateras att de flesta föreningarnas avtal, är utformade som ett överlåtelseavtal. Med hänsyn till detta och att adoption står för att man gör något till sin egendom, är adoptionsavtalen främst att tolka som ett köpeavtal. De föreningar som sedan använder uttrycket adoptionsavtal, men med en annan innebörd, måste vara desto mer måna om att tydligt poängtera, både vid sin marknadsföring och i avtalet, att avtalet inte omfattar ett köp. Detta för att avtalet, av en domstol, inte skall tolkas utifrån den sedvänja som håller på och växa fram inom hundadoptionsverksamheten.

5 Källförteckning

5.1 Doktrin

Adlercreutz A, Avtalsrätt I, tolfte upplagan, Juristförlaget i Lund, 2002
Adlercreutz A, Avtalsrätt II, sjätte upplagan, Juristförlaget i Lund, 2010
Adlercreutz A och Mulder B-J, Avtal, lärobok i allmän avtalsrätt, tolfte upplagan, Norstedts juridik, 2009
Agell & Malmström, Civilrätt, tjugonde upplagan, Liber, 2007
Brinck B mfl, Civilrätt, tolfte reviderade upplagan, Brincks bokförlag, 1998
Hessler H, Allmän sakrätt, Norstedt och Söners förlag, 1973
Lundén B och Lindblad J, Ideella föreningar – skatt, ekonomi, juridik, sjunde upplagan, Björn Lunden information, 2008
Ramberg C och J, Allmän avtalsrätt, sjunde upplagan, Norstedts juridik, 2007
Ramberg C och J, Avtalsrätten en introduktion, tredje upplagan, Norstedts juridik, 2007
Ramberg C och J, Avtal, lärobok i allmän avtalsrätt, tolfte upplagan, Norstedts juridik, 2009
Ramberg C, Kontraktstyper, första upplagan, Norstedts juridik, 2005
Töllberg D, Regler eller juridik?, upplaga 1:2, Studentlitteratur, 2005
Walén G, Samäganderätt, en studie rörande samäganderättsanspråk och samäganderättslagen, upplaga 1:2, Norstedts juridik, 2000

5.2 Lagtext

AvtL (1915:218)
BrB (1962:700)
IL (1990:1229)
KKL (1990:932)
KöpL (1990:931)
MFL (2008:486)
SamägL (1904:48 s1)

5.3 Praxis

ARN 2004-5665
Mål nr T 1203-06, dom 2006-10-17
Mål nr B 418-00, dom 2000-09-21
Mål nr 2570-1990, dom
NJA II 1994 s. 439
NJA 2008 s 774

5.4 Övrigt

Karnov lagkommentar Lag (1904:48) om samäganderätt
Walter G, Bonniers synonym ordbok, Bonnier fakta, Smedjebacken, 2009

5.4.1 Skatteverket

Handledning för stiftelser och ideella föreningar för 2009

<http://www.skatteverket.se/rattsinformation/handledningarhandbocker.4.18e1b10334ebe8bc80005332.html>

Skatterättsliga regler

<http://www.skatteverket.se/foretagorganisationer/foreningarstiftelser/ideellaforeningar/skatterattsligaregler.4.18e1b10334ebe8bc80004084.html>

5.4.2 Jordbruksverket

Om införsel av hund från andra länder

<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/djur/inochutforsel/hundarochkatterinforsel.4.37cbf7b711fa9dda7a18000728.html>

5.4.3 Svenska kennelklubben

Broschyr avtal, information från juridiska avdelningen

<http://kennet.skk.se/skk/?id=742&sprak=sv>

Broschyr, hundar och avelsarbetet

<http://kennet.skk.se/skk/?id=742&sprak=sv>

Klubbens stadgar

<http://kennet.skk.se/skk/?id=722&sprak=sv>

5.4.4 Djurrättsorganisationernas hemsidor

www.ada-hundar.org
www.chanshund.com
www.cyprusdogs.com
www.hittehund.nu
www.hundarutanhem.se
www.hundframjandet.com
www.hundis.nu
www.hundrondellen.se
www.hundstallet.se
www.hundhjalpen.se
www.julierescue.com
www.neverneverland.se

www.pets.ee/se
www.raddadjuren.org
www.sos-animals.se
www.tigerharen.org

6 Bilagor

Ur adoptionskontrakten och adoptionsvillkoren, har adress – och kontaktuppgifter tagits bort då dessa ej anses ha betydelse för villkorens innebörd.

6.1 Hundar utan hems adoptionsavtal

Läs noga igenom villkoren innan du skriver på detta adoptionskontrakt

1. Hunden är vaccinerad, avmaskad, avlusad och ID-märkt med microchip.
2. Hunden skall vid adoptionen ha ett svenskt veterinärintyg som inte är äldre än 10 dagar. Vi kan ändå inte garantera en helt frisk hund, då den kan ha medfödda defekter eller bära på något utan att visa symtom.
3. Om hunden inte är veterinärbesiktigad när du tar emot den skall detta ske inom 10 dagar. (Max ersättning är 500 kr.) Det är först när hunden är veterinärbesiktigad i Sverige och ni godkänt denna som hunden fullt ut är adopterad av Er.
4. Ersättning utöver besiktningen utgår endast efter skriftligt godkännande från Hundar Utan Hem.
5. Eftersom vi inte haft någon användning av vår försäkring har vi numera våra hundar oförsäkrade den korta tiden de är i jourhem. Det är er skyldighet att tillse att hunden OMEDELBART FÖRSÄKRAS. Anmälan till försäkring kan göras innan veterinärbesiktning gjorts.
6. Adoptören är skyldig att tillse att hunden, enligt svensk lag, registreras hos jordbruksverket (www.sjv.se Tel: 036-15 50 00). Det är också en trygghet för er om hunden skulle springa bort.
7. Hunden får inte användas till avel. Vi känner inte till eventuell sjukdomshistoria och de eventuella anlag för ärftliga defekter som kan finnas i hundens gener. Hunden får därför inte under några omständigheter användas till avel.
8. Om hunden trots veterinärkontroll visar sig vänta valpar: Enligt detta kontrakt och SKKs regler är den som äger tiken vid parningstillfället ägare av valparna. Detta innebär att föreningen tar fullt ansvar för mamma, valpar, veterinärkostnader, födsel och ansvarar för placeringen av valpar. Gärna i samråd med adoptionsfamiljen.
9. Hundar Utan Hem vill ha möjlighet att besöka hunden. Om Hundar Utan Hem bedömer att hunden inte behandlas väl har Hundar Utan Hem rätt att återta hunden.
10. Hunden får inte lämnas ensam i mer än 4 timmar/dag.
11. Hunden får ej avlivas utan skriftligt godkännande från Hundar Utan Hem. (Gäller ej vid akut lidande.) Avlivning av hunden utan skriftligt tillstånd medför ovillkorligen rättsliga åtgärder.
12. Adressändring måste meddelas till Hundar Utan Hem.
13. Vi vill att du minst en gång per år hör av dig till föreningen och meddelar hur det går för hunden, antingen genom brev eller e-post, gärna med bilder på hunden. Vi har kontakt med flera hundra adoptivfamiljer och har lite tid att ringa runt, därför ber vi er att ni själva hör av er och berättar hur det går.
14. För hundar över 6 månader har Du en provotid på 30 dagar. Provotiden gäller från det datumet du tar emot hunden. Om du inom provotiden av någon anledning inte vill behålla hunden, måste detta omedelbart meddelas så att vi kan finna ett nytt hem. Bokningsavgiften på 1000 kr används då för att täcka de generella omkostnader som föreningen har, och återbetalas inte. Om veterinärbesiktning gjorts inför Er adoption återbetalas ej heller denna. Övriga summan återbetalas under förutsättning att ni inte har brutit mot kontraktet

eller på annat sätt varit vårdslös i hanteringen av hunden. Vi vill att hunden stannar i sitt hem tills den kan omplaceras i ett nytt hem. Måste hunden tas till ett jourhem ansvarar ni själva för att ta hunden till jourhemmet.

15. Hundar utan hem återbetalar ej bokningsavgift eller adoptionsavgift för hunden om du efter provtiden väljer att omplacera hunden genom föreningen. Har du själv hittat något hem åt hunden måste detta skriftligt meddelas till Hundar Utan Hem och omplaceringen sker först efter att vi godkänt den nya ägaren och skrivit ett nytt adoptionskontrakt med dem. Det är viktigt för oss att veta var hundarna är så att vi kan hålla kontakt och känna oss säkra på att de mår bra och trivs med sitt nya liv i Sverige.

16. Om du som adoptör inte kommer till Arlanda eller avtalad plats för adoption och inte hör av dig inom rimlig tid, har vi möjlighet att avstå från att adoptera hunden till dig. Då återbetalas inte heller bokningsavgiften utan får täcka kostnader för jourhem och omkostnader för att hitta ett nytt hem.

17. Jag godkänner att från det att hunden överlämnats till adoptören och adoptionskontraktet undertecknats har adoptören det fulla ansvaret för hunden. Hunden är dock adopterad först när HELA adoptionsavgiften är betald och svensk veterinärbesiktning är gjord. Om betalningen inte är fullgjord på överenskommet datum kan vi utan annan motivering återta hunden. Bokningsavgift och eventuell veterinärbesiktning återbetalas ej.

6.2 Hundrondellens adoptionsavtal

Undertecknad nu ägare förbinder sig att:

1. Vid problem och/eller sjukdom förbinder sig ägaren att kontakta föreningen.
2. Tillåta HundRondellen utföra, efter överenskommelse, hembesök för att förvissa sig om att hunden mår bra samt för att, vid behov, hjälpa den nyblivna ägaren.
3. Om HundRondellen bedömer att hunden inte behandlas väl har föreningen rätt att återta hunden.
4. Beträffande omplacering gäller följande: den nya ägaren förbinder sig att INTE AVLIVA ELLER OMPLACERA hunden utan att någon inom HundRondellen har kontaktats.
5. Vi kan hjälpa till vid omplacering genom att annonsera hunden på vår hemsida. Behåller ägaren hunden under tiden ny ägare söks sker omplaceringen mellan nuvarande ägare och den nya hundägaren.

Vill ägaren ha hjälp med att placera hunden i jourhem får ägaren överlåta äganderätten på föreningen.

Hunden skall vara i ägarens vård i minst två veckor innan beslut kan tas om ev. Omplacering och ev. Återbetalning av reservationsavgiften.

6.3 NeverNeverLands adoptionsavtal

Detta kontrakt gäller för adoption av hund från Djurskyddsföreningen NeverNeverLand, eller något av de djurhem på Irland som förmedlar hundar genom oss. Detta kontrakt skall skrivas under på 2 kopior, en för den nya hundägaren, hädanefter kallad "hundägaren" och en för Djurskyddsföreningen NeverNeverLand, när hunden överlämnas.

Adoptionsvillkor:

1 § Hunden kommer att ägas av hundägaren och Djurskyddsföreningen NeverNeverLand tillsammans, emellertid kan endast en person registreras som hundens ägare. Hundägaren medger att fastän han/hon registreras som hundens ägare så är Djurskyddsföreningen NeverNeverLand delägare och detta avtal styrker

detta. Om hundägaren inte kan behålla hunden får han/hon inte sälja den eller omplacera den utan detta ska göras genom Djurskyddsföreningen NeverNeverLands försorg. Uppdags det att hunden missköts eller att någon punkt i kontraktet brutits har Djurskyddsföreningen NeverNeverLand rätt att återtaga hunden.

2 § Adoptionsavgiften som hundägaren betalar för hunden är en donation till Djurskyddsföreningen NeverNeverLand för att täcka föreningens omkostnader. Denna summa återbetalas endast om hunden måste återlämnas inom två månader från adoptionsdatum eller om Djurskyddsföreningen NeverNeverLand genom försummelse direkt orsakat problem som leder till att hunden måste återtas eller avlivas.

3 § Hundägaren är medveten om att hunden kan komma att kräva mycket uppmärksamhet och träning, hunden kan ha blivit misshandlad och/eller levt en längre tid på gatan eller i kennel. Hunden kan vara stressad, ha beteendeproblem och kan behöva tränas för att bli rumsren. Hundägaren skall ge denna hund all träning och tid den kan behöva för att i gengäld få en lycklig hund som kan ge mycket kärlek tillbaka.

4 §. Hundägaren godkänner att representanter från Djurskyddsföreningen NeverNeverLand kan komma och besöka dennes hem, före och efter att vederbörande adopterar en hund, för att tillse att hunden kommer till ett passande hem och att hunden blir väl omhändertagen.

5 § Djurskyddsföreningen NeverNeverLand kommer att hålla kontakt med hundägaren under hela hundens liv. Hundägaren förbinder sig att kontakta Djurskyddsföreningen NeverNeverLand om han/hon skulle flytta och meddela ny adress.

6 §. Om hunden skulle avlida, skall Djurskyddsföreningen NeverNeverLand underrättas snarast möjligt. Avlivning (annat än i akut nödfall) får endast ske efter medgivande av Djurskyddsföreningen NeverNeverLand. Djurskyddsföreningen NeverNeverLand förbinder sig att hålla hundägaren underrättad om aktuella kontaktuppgifter.

7 § Hundägaren tar hela ansvaret för att hunden försäkras, avmaskas, vaccineras och får erfoderlig veterinärvård vid behov.

8 §. Hundägaren måste tillse att alla papper rörande införsel, vaccinationer mm sparas för framtida behov, tex om hunden ska omplaceras, för eventuell veterinärvård etc.

9 § Hundägaren ansvarar för att hunden registreras inom en månad från adoptionsdatum. I Sverige ska detta ske i Statens Jordbruksverks hundregister. Blankett finns hos veterinär eller hos Jordbruksverket. I Norge registreras hunden i Dyreidentitet. För hundar som kommer från utlandet måste microchipnumret verifieras hos en norsk veterinär.

10 § Hunden får under inga omständigheter lämnas utomhus, bindas upp, eller lämnas utan uppsikt i tex rastgård regelbundet och under långa tidsintervaller. Hunden får inte heller släppas lös om det finns risk för att den kan springa bort, komma till skada eller orsaka skada. Greyhounds får under inga omständigheter tävlas i kapplöpning.

11 § Då en stor del av vårt arbete på Irland går ut på att bekämpa överpopulation av hundar, är de flesta hundar som kommer till Sverige kastrerade. Om så inte är fallet accepterar hundägaren att hunden under inga omständigheter får användas i avel och att hunden ska hållas på sådant sätt att tjuvparning undviks. Vi rekommenderar att alla valpar kastreras efter 6 månaders ålder. Dock är det inget krav eftersom vi är medvetna om att kostnaderna för kastrering är höga.

12 § Detta kontrakt upprättas i två exemplar när hunden överlämnas, ett för hundägaren och ett för Djurskyddsföreningen NeverNeverLand.

6.4 Chanshunds adoptionsavtal

Detta avtal har tecknats mellan föreningen CHANS - Charity for Animals Society - och person som åtagit sig att "adoptera" d.v.s. varaktigt ta hand om och överta äganderätt och ansvar för en hund i behov av nytt hem. Hunden är ID-märkt och veterinärbesiktigad före "adoptionen".

Jag, som "adopterar" ovanstående hund, är medveten om att:

- Allt är inte känt om hundens bakgrund. Upplysningar om hundens bakgrund, som kan ha betydelse för det nya hemmet skall lämnas av CHANS.
- Hunden kan ha egenheter och olater som ingen visste om och som jag ej räknade med.
- Hunden kan vara skygg i början.
- Hunden inte bör släppas lös förrän vi fått förtroende för varandra.
- Jag ”adopterar” hunden för att hjälpa den till ett bättre liv och är beredd att ge den extra mycket tid i början.
- Hunden bör försäkras snarast.
- Innan jag lärt känna hunden ordentligt, iaktta särskild försiktighet vid kontakter med andra djur och barn.
- Jag övertar allt ansvar för hunden

Jag, som ”adopterar” ovanstående hund, åtager mig att:

- Ta hand om hunden på bästa sätt.
- Om jag ej kan ha kvar hunden eller önskar avliva den, kontakta CHANS först för att rådgöra om huruvida omplacering är lämpligt. Gäller ej vid allvarlig, akut sjukdom eller skada.
- Låta representant för CHANS, efter överenskommelse, träffa hunden och konstatera huruvida den mår bra.

Vid fall av uppenbar vanvård äger CHANS rätt att återta hunden.

Om felaktiga uppgifter lämnats eller omständigheter förtigits och detta föranlett att adoptionen godkänts av CHANS, äger CHANS rätt att återta hunden.

Samtliga handlingar såsom vaccinationsintyg och ID-handlingar skall överlämnas till den nya ägaren av hunden.

Kostnaden för adoptionen: 4.000 kronor.

Om det skulle bli aktuellt att omplacera hunden skall CHANS kontaktas. CHANS har då rätt att återköpa hunden om det befins lämpligast. I inget fall betalas då mer än adoptionskostnaden med avdrag för 500:- tillbaka. Hunden skall återlämnas i Stockholm eller eventuellt enligt överenskommelse på annan ort.

Hundens nya ägare är välkommen att ringa CHANS för råd och hjälp om man så önskar.

Avtalet har upprättats i två exemplar varav hundens nya ägare och CHANS erhållit varsitt.

6.5 SOS animals adoptionsvillkor

Villkor för adoption

- * Hela familjen ska vara på det klara med vad det innebär att få en hund och alla ska vara villiga att hjälpa till.
- * Den som adopterar hunden (står på adoptionskontraktet och har det lagliga ansvaret för hunden) måste vara över 20 år.
- * Hunden får ej lämnas ensam mer än 4 timmar per dag. Familjer där alla jobbar heltid måste ha tillgång till dagmatte/husse och vi vill kunna kontakta denna.
- * De första veckorna måste man ha möjlighet att vara hemma med hunden. Hur lång tid det handlar om varierar från hund till hund.
- * SOS har testat hunden för förekommande parasitsjukdomar men kan inte garantera till 100 % att hunden inte bär på något latent. Skulle hunden testa positivt för sjukdom i Sverige kan SOS Animals Sverige bistå med information och hänvisning till lämplig veterinär.

- * Vi rekommenderar adoptören att uppdatera hundens vaccinationer enligt instruktioner från föreningen. I hundens pass finns även all information samlad.
- * Vi rekommenderar adoptören att hålla hunden försäkrad.
- * Adoptören är skyldig att tillse att hunden registreras hos jordbruksverket.
- * SOS Animals Sverige vill längre fram ha möjlighet att besöka hunden i dess nya hem.
- * SOS Animals Sverige vill ta del av hundens liv i Sverige. Adoptören måste vara villig att hjälpa till med att uppdatera föreningen regelbundet.
- * Om adoptören av någon anledning måste omplacera hunden kan SOS Animals Sverige hjälpa till. Vi kan bistå med allt från annonsering på vår hemsida (då överlåtelsen sker direkt mellan det gamla och det nya hemmet) till att sköta hela omplaceringsprocessen. Skulle ett jourhem som sköter allt det praktiska kring omplaceringen (veterinärbesiktning m.m.) vara aktuellt måste föreningen ersättas ekonomiskt för detta. Genom att uppdatera alla vaccinationer samt hålla hunden ordentligt försäkrad minimerar man dessa kostnader. Om du vill sköta omplaceringen själv vill vi att du meddelar SOS Animals Sverige det nya hemmets kontaktuppgifter.

Avgiften

Att adoptera en hund från SOS kostar 4900kr och i detta ingår följande [...]. Kostnaden för ovanstående uppgår till ca 4900kr. Priset man betalar för hunden inkluderar alltså inte löpande kostnader som mat, bensin, telefon, driftskostnader för hundgården m.m. För detta är SOS helt beroende av donationer. Möjlighet finns att få hunden höftledsröntgad, men då får familjen själv stå för kostnaden. Vi har alltså inte möjlighet att göra detta på alla hundar, utan endast efter önskemål. Även andra sjukdomar och parasiter än ovan angivna förekommer i länderna runt Medelhavet varför vi vill göra alla uppmärksamma på att man inte kan lämna fullständiga garantier för att hundarna som kommer till Sverige är 100 % friska. SOS Animals i Spanien har ingen ekonomisk möjlighet att testa hundarna för alla sjukdomar som florerar, utan har valt att använda de resurser som finns till att testa för de sjukdomar som är vanligast förekommande. Vi vill inte nämna detta i syfte att avskräcka eventuella adoptörer men vi vill informera om en del av de sjukdomar som kan förekomma samt hur dessa kan behandlas, vissa är dock kroniska. Ju tidigare man upptäcker att hunden bär på en smitta desto bättre blir resultatet vid behandling. Mer om detta under sjukdomsrisker nedan.

6.6 Pets avtalsvillkor

KONTRAKTET

Punkterna i detta är följande.

Vi kräver att få besöka hunden längre fram för att kontrollera dess välfärd och kunna ge eventuella nödvändiga råd. Om PETS bedömer att hunden inte behandlas väl har PETS rätt att återta hunden. I dessa fall återbetalas ingen adoptionsavgift. Om hunden av någon anledning inte kan vara kvar hos den nya ägaren, måste detta omedelbart meddelas till den svenska representanten så att vi kan finna ett nytt hem. Hunden får ej omplaceras eller avlivas utan godkännande från PETS. Vid en eventuell omplacering återfås ej bokningsavgiften, 2200SEK (VAT 18% inc.). Minst en gång per år måste den nya ägaren höra av sig till PETS och meddela hur det går för hunden, antingen genom brev eller mail, gärna med bilder på hunden. Den nya ägaren förbinder sig att försäkra och registrera hunden inom 4 veckor efter ankomsten.

6.7 Rädda djurens adoptionsvillkor

- Vid adoption skriver vi alltid ett adoptionsavtal.
- Är du under 18 år måste du ha målsmans tillstånd.

- Du förbinder dig att ta väl hand om djuret och tillgodose dess behov.
- Djur får inte gå i avel. Det finns tillräckligt med djur som saknar hem...
- Vid eventuell sjukdom eller skada ska du konsultera eller uppsöka veterinär.
- Djur får inte omplaceras, skänkas eller avlivas utan att Rädda Djuren blivit kontaktade.
- Om du byter adress, telefonnummer, eller e-post ska du kontakta oss på Rädda Djuren så vi vet var vi kan nå dig.
- Missköts djuret eller om villkoren i kontraktet bryts, hävs kontraktet och djuret går direkt tillbaka till Rädda Djuren.
- Vi kan komma att göra hembesök.

6.8 Hundhjälpens adoptionsvillkor

Krav och garantier

VÅRA KRAV PÅ DIG:

1. Hunden ska vara välkommen i sitt nya hem och behandlas väl av alla hushållets medlemmar. Detta innebär att beslutet att ta emot en av Hundhjälpens hundar ska vara enhälligt i familjen. För att få boka/ta emot en hund måste Du vara myndig.

2. Alla familjemedlemmar ska vara medvetna om att det kan krävas tid och tålamod för att hunden ska anpassa sig till sitt nya hem. Hundens ankomst ska planeras noga. Hunden ska inte lämnas ensam överhuvudtaget de första dygnen. Miljön kring hunden ska vara lugn, den ska alltså inte tas med och "visas upp" samt utsättas för vad den kan uppfatta som skrämmande miljöer de första veckorna.

3. Om hunden därefter måste lämnas mer än 5 timmar måste det finnas en lösning till hundens fördel, t.ex. dagmatte eller hunddagis. Ett alternativ är också att ta med hunden till arbetsplatsen. Vi kan då i vissa fall begära intyg från arbetsgivaren. Hunden ska under inga villkor "förvaras" på löplina eller i bil/bur. Vad gäller korttidsförvaring i hundgård gäller Jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 1999:111 som ett minimum. Vi godkänner inte att hunden stadigvarande bor i hundgård.

4. Som ägare måste Du vara införstådd med att Din hund har ett "bagage" med sig, ofta bestående av dramatiska och skrämmande händelser. Vår kännedom om hundens bakgrund är begränsad och ofta obefintlig. Som ägare måste Du tålamodigt ge hunden den tid det krävs för att den ska kunna anpassa sig till sitt nya liv. Du ska vara beredd att arbeta långsiktigt med olika problembeteenden samt att endast bruka s.k. mjuka träningsmetoder.

5. Du måste också vara medveten om att en gatuhund kan ha mindre skavanker. Hundar med kroppsliga, icke-övergående, icke-medicinerbara defekter klassas i vissa fall som handikappade. Till denna kategori räknas inte bettfel, tidiga artroser och artrit som inte konstaterats före avresan, likaså icke-symptomgivande dysplasier och luxationer samt tidig katarakt.

6. Om hunden av någon anledning inte kan bo kvar hos Dig måste detta omedelbart meddelas till föreningen. Ägaren förbinder sig att inte omplacera eller avliva hunden utan godkännande från oss. Vi är behjälpliga med att hitta ett nytt hem till hunden.

7. Vi förbehåller oss rätten att hälsa på hunden i dennes nya hem. Om vi finner att hunden inte behandlats väl eller far illa på annat sätt har vi rätt att återta hunden. Ingen ersättning utgår i dessa fall. Vid behov, om Djurskyddslagen 1988:534 (med ändringar) är åsidosatt, kommer aktuella tillsynsmyndigheter att kopplas in.

8. Den nya ägaren förbinder sig att försäkra och registrera hunden snarast, dock senast inom 3 veckor efter ankomsten (Jordbruksverket tfn 036 - 15 64 60 begin_of_the_skype_highlighting 036 - 15 64 60 end_of_the_skype_highlighting , e-mail hundregistret@sjv.se, www.sjv.se) eller direktlänk här. Blankett, E21.1A Registrering - hundägare och hund gäller. Läs gärna deras blankett här.

9. Hundhjälpen för aktuellt register över samtliga våra hundar. Vi vill därför att Du uppdaterar Dina kontaktuppgifter vid flytt.

VI GARANTERAR:

10. Din hund har förberetts inför sin resa enligt gällande införselregler (rabiesvaccination och antikroppstest, avmaskning mot dvärgbandmask). Den är ID-märkt (mikrochip) och har genomgått vårt fullständiga vaccinations- och hälsoprogram. Fullständig dokumentation medföljer hunden i form av EU-pass.

11. Din hund får en namngiven kontaktperson som intresserar sig för Dig och Din hund. Du är självfallet alltid välkommen att själv höra av dig när du önskar.

12. Om hunden av någon anledning måste omplaceras så är Hundhjälpen behjälplig. Föreningen kommer då att ta betalt för sina omkostnader, dock lägst 500 kr.

VI GARANTERAR INTE:

13. Hunden har beskrivits utifrån den karaktär/det beteende den uppvisar i sin miljö i Rumänien. Detta innebär inte en absolut garanti att hunden ska fungera på samma sätt efter framkomsten till Sverige. Karaktär/beteende är till viss del miljöbetingat vilket innebär att byte av miljö kan utlösa ändrat beteende. Som ägare påverkar du starkt hundens upplevelser av t.ex. trygghet och fara.

14. Vi reserverar oss mot s.k. "dolda fel", vilka vi rimligtvis inte kunnat förutse och vilka man med den begränsade tekniska utrustningen tillgänglig i Rumänien inte konstaterat. Dolda fel kan vara t.ex. intestina sjukdomar, icke-symptomgivande artros och artrit samt pålagringar, icke symptomgivande dysplasier och luxationer, tidiga ögonsjukdomar.